

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Theologia Universa**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Tractatus III. De Confessione, Et Satisfactione In Sacramento Poenitentiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38477

TRACTATUS TERTIUS
DE
CONFESSIONE,
ET
SATISFACTIONE
IN SACRAMENTO POENITENTIAE.

SYMMVL A: Post hac, sequitur singulariter, de Indulgentiis, & Jubilæis, ac Decreto Innocentius XI. de Indulgentiis abrogatis & subrogatis: specialiter de Indulgentiis Missionum: & accurata Prae Hæreticos reconciliandi Ecclesia, Professionis Fidei, &c.

CAPUT I.

De Præcepto Confessionis.

Confessio Sacramentalis, est peccatoris accusatio secreta de suis peccatis, coram Sacerdote proprio, ut ab eo Christi nomine absolvatur.

II. *Questio* hic est, An Confessio Sacramentalis præcepta sit jure divino, an Ecclesiastico, quinam, & quo tempore ad eam obligentur.

III. Dico primò, Confessio peccatorum præcepta est jure divino. Probatur ex verbis Christi *Joan. 20. Quorum remisistis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt*: ex quibus confitendi præceptum colligit Trident. Sess. 14. Can. 5.

Dices, verba Christi tantum conferunt potestatem absolvendi, nullam verò memorant aut imponunt obligationem confitendi. Respondeo, hoc ipso quo tribuunt Sacerdoti tamquam Judici in foro conscientiae potestatem non tantum absolvendi, sed etiam retinendi peccata, imponere simul præceptum Confessionis, sine qua ea potestas exerceri non possit, cum nequeat Judex ferre sententiam sine causa cognitione.

IV. Hoc Præceptum non obligat lapsum in mortale ut prima opportunitate confiteatur. Ratio, quia præceptum confitendi est affirmativum, quod pro omni tempore non obligat, uti fit in præcepto negativo.

V. Incumbit tamen peccatori præceptum divinum Confessionis Sacramentalis in articulo mortis: imò in gravi ejus periculo v. gr. in difficili partu, in periculoso morbo, prælio, &c. Ratio est, quia peccator in tali casu exponeret se probabili periculo numquam explendi præceptum confitendi, quod lapsis in peccatum mortale à Christo impositum est.

VI. Dico secundò, Ex præcepto Ecclesiae omnes Christi fideles postquam ad annos discretionis pervenerunt, tenentur omnia mortalia saltem semel in anno confiteri. Probatur ex Concil. Lateranensi sub Innocentio III. ubi disertè præcipitur annua Confessio, quam Christus per se ad certum temporis spatium non determinaverat.

Ab hoc præcepto non excusantur impuberes, id est qui septimum annum nondum attigerunt, si verè advertant se mortale peccatum admisisse: nam illa adversio per se satis indicat ipsos ad annos discretionis pervenisse. Hujus rei exemplum extat apud S. Gregorium de

puero quinquenni, qui in blasphemis mortuus, ac propterea damnatus fuit.

VII. Quod si Confessarius advertat puerum nondum satis affectum esse usum rationis ad discernendam peccati malitiam, datà tantum Crucis benedictione eum dimittat. Si tamen de ejus capacitate dubitet, peccatum sub conditione absolvere; imò id facere debet, si eum in articulo mortis constitutum inveniat. *Dicitur Laym. Lugo Diss. 35. Sect. 7. Quia tunc pro salute animae irreparabili viam tutiorem eligere oportet in administratione Sacramenti.*

VIII. Dico tertio, Tempus annuæ Confessionis instituendæ computari solet ordinariè à Paschate ad proximum Pascha, propter Communionem paschalem tunc occurrentem: ita ut lapsus in mortale post paschalem Confessionem non teneatur, saltem ex præcepto Ecclesiae, ante sequens Pascha confiteri. Constat hoc ex Concilio Ecclesiae, quæ non solet à fidelibus amplius exigere, apud *Suar. Vsq. Coninc. d. 5. du. 6.*

IX. Verum, qui intra annum v. g. in ultimo Paschate confessus non fuit, tenetur postea proxima opportunitate confiteri, uti probabilis docet *Suar. Vsq. Lugo Contra. Sylv. Laym. Dian. Ratio*, quia tempus paschale non constituitur tamquam terminus ad obligationem finiendam, sed ad eam magis urgendam, uti fit in termino statuto pro solutione debiti, aut census annui.

X. Hinc, qui prævidet sibi in proximo Paschate impedimentum confitendi obventurum, tenetur Confessionem anticipare; cum præceptum illud extra Pascha absolutè possit impleri. *Laym. Bus. Lugo Diss. 35. Sect. 10.*

XI. Si is, qui tantum post Pascha confitetur, sola venialia exposuerit, & postea in decursu anni incidat in mortale, ad aliam Confessionem ex præcepto obligatur. Quia Ecclesia præcipit ut Fideles quolibet anno peccata mortalia semel confiteantur, si in ea incidere, quod in dicto casu sine nova Confessione factum non fuisset.

Unde etiam patet, hoc Confessionis annuæ præcepto non comprehendi eum, qui toto anno sola venialia admisit; uti agnoscit cum aliis *Scorus* apud *P. Terentium de consc. probab. quest. 22. p. 360.* Cum tamen is præceptum Communionis paschalis explere teneatur, consilium est ut ante illam se Sacerdoti de more sistat.

XII. Non satis facit huic præcepto, qui novit se inviolide absque debita dispositione Confessionem instituisse.

tuiffe. Ecclesia enim precipit susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ, talis autem confessio & Absolutio cum sit invalida, non est Sacramentum. *Suarez, Lugo, Lugo.* Contrarium tamen probabile putat *Fagnan. & Diana p. 3. t. 4. Res. 120.* quod tamen admittendum non est, quia non consistit cum Decreto Alexandri VII. prohibente Prop. 15. *Qui facit confessionem voluntariè nullam satisfacit præcepto Ecclesiæ.*

QUÆRITUR Primò, pro Missionariis inter hæreticos, An illi qui ab hæresi convertuntur, in prima confessione exprimere debeant, quod non expleverint præceptum annuæ confessionis paschalis? Certum enim est hæreticos, cum sint baptizati, Ecclesiæ præceptis subjacere.

Respondeo negativè. Quia dum confitentur se, eo usque vixisse in hæresi, sufficienter exponunt se illi Ecclesiæ præcepta tanto tempore non observasse. Sicut qui confitetur se v. g. duobus annis vixisse in continua fornicatione, non debet exprimere tactus venereos, & alia, quæ solent communiter fornicationem comitari.

Sed *Queritur secundo*, quid si singulari contemptu, & ludibrio hæc Sacramenta, aut Ecclesiæ præcepta insectati fuerint, & alios ab iis explendis abstraxerint?

Respondeo, hæc peccata distinctè confitentur, quantum fieri potest. Quia illa non sunt omnibus hæreticis communia, adeoque in hæresi ut sic non ita involvuntur, ut hæc exposita, illa etiam intelligantur in Confessione explicari.

CAPUT II.

De Integritate Confessionis.

§. I.

Qualis, & quando requiratur?

I. Integritatem Confessionis requirit, & describit *Trid. Sess. 14. cap. 5.* sitam in eo, ut postquam diligenter te excusseris, & conscientia tuæ sinus & lateribus exploraveris, confitearis omnia mortalia merita, occurrentia, nondum confessâ, eorumque numerum, & circumstantias saltem quæ speciem mutant. Ratio additur, quia sine distincta peccatorum cognitione non potest Confessatus iudicium Sacramentale debite exercere, neque pro mensura delictorum pœnitentiam idoneam imponere.

II. Integritas Confessionis alia est *Materialis*, quando pœnitens omnia mortalia secundum numerum & speciem confitetur: & hæc integritas non est ita necessaria, quin pœnitens aliquo casu ab ea possit excusari. Integritas alia est, *Formalis*, quando pœnitens omnia mortalia quantum hic, & nunc potest ac tenetur, in confessione exponit, etsi contingat aliqua esse omissa: & ab hac integritate Formali pœnitens nunquam excusatur.

III. Qui ob justum impedimentum aut oblivionem peccatum aliquod in confessione prætermisit, tenetur cessante impedimento illud explicare. Quia hujus Sacramenti institutio requirit ut in eo omnia mortalia semel directè clavibus subjiciantur: est *communis Theologorum.*

IV. Quia aliquo casu, vel morbo, linguæ usu destituitur, absolvi debet si nuda, aliove signo absolutionem postulavit, aut dolorem de peccatis ostendit. Quia tale signum est confessio peccatorum saltem in genere, à præcepto autem confessionis integræ ac

R. P. Arsdak. Tom. II.

distinctæ necessitas excusat. Quod etiam verum est, etiamsi signum illud absente Sacerdote editum fuisset, & postea præsentibus aliis renunciatum: ita *Theol. communiter.*

V. Sed quid si moribundus, superveniente Confessario, nullum signum dederit, aut dare possit? Respondeo, etsi communior opinio asserat sic absolvi non posse; probabilem tamen, adeoque hic in praxi sequendam esse sententiam, quæ docet talem sub conditione absolvendum esse, dummodò solitus fuerit aliàs *Christiano* more vivere, & Sacramenta frequentare. Ratio est, quia per tales actus vitæ Christianæ sufficienter is indicat se etiam in mortis articulo pœnitentiæ Sacramentum postulare, hæc autem postulatio, externa quædam confessio est: Et hanc tenet sententiam *Homob. Molfesius Tambur. Phill. Serenius*, & modò plurimi passim Theologi recentiores.

VI. Diligens conscientia examen ante Confessionem requiritur: diligentia autem quantitas moraliter æstimanda est pro variis circumstantiis. Unde minorem adhibere potest ille, qui frequenter confitetur, quam qui rarius. Si quis verò post talem diligentiam adhibitam, memoriam non habet commissi peccati mortalis, ritè confitetur, modo scienter nullum ex reliquis reticeat.

VII. Qui non in specie, sed solum in genere recordatur, se mortaliter peccasse, hoc ipsum in confessione explicare debet, cum hæc sit sufficiens, imò necessaria materia Sacramenti.

Sed *Quæstio* est, An qui sic tantum in genere confessus est, teneatur postea, si recordetur, declarare distinctum numerum & speciem peccatorum mortalium, quam in aliis confessionibus determinatè non expressit, sed tantum confusè & genericè: Respondet *Leander Part. 1. de Sacramentis pag. 128.* probabiliter pœnitentem illum ad hoc non teneri, & in eandem sententiam adducit *Card. de Lugo de Pœnit. Disp. 16. num. 577.* & ante illum *Fabium* in suo *Scrutinio Sacerd. Tract. 4. pag. 499.* Rustici, inquit, qui bonâ fide confessi sunt Curato non debite interroganti, satisfecerunt præcepto confessionis, nec tenentur iterum confiteri ipsi peccata. Ratio eorum est, quia peccata illa jam priùs, saltem confusè fuerunt directè subiecta clavibus, adeoque directè remissa, ergò non est obligatio ea postea magis distinctè confitendi.

Sed contrarium videtur tenendum cum *Navarro & communi* aliorum sententia; Quia etsi peccata illa directè remissa fuere, nondum tamen expletum est præceptum exponendi distinctè speciem & numerum cognitum peccatorum mortalium: quod *Navarrus* ait scriptum esse non solum lege humanâ in *Cap. Omnis de Pœnit. & Remiss.* sed etiam Divinâ & Evangelicâ, confirmatâ à *S. Thoma* & aliis, & declarata in *Conc. Tridentino Sess. 14. de Pœnit. Can. 7.*

VIII. Extra mortis periculum, nunquam absolvi debet qui de nullo peccato in specie se accusat: si quis autem tam sit rudis, ut ab eo Confessarius ne veniale quidem in specie extorquere possit, dimittendus est sine absolutione donec instruat, juxta praxim communem bonorum Confessariorum.

IX. Si pœnitens inchoatam Confessionem coram Sacerdote perficere non possit, interdum absolvi debet, V. C. si propter ignotum idioma non omnia possit explicare, aut si in phrenesim incidat. Tenetur tamen postea si possit omissa mortalia exponere.

X X. Tem-

de
in

eo
gia

X. Tempore pestis, naufragii, periculosi praelii &c. si Confessarius multorum integras confessiones excipere non possit, licitum est omnes simul voce, vel signo confitentes audire, & absolvere: Ita Theol. communiter.

XI. Non tenetur aliquis peccatum confiteri, cum gravi periculo animæ, famæ, corporis &c. Ratio, quia tunc positiva lex de confessionis integritate merito cedit juri naturali charitatis propriæ. Intellige, si alius confessarius adiri non possit, vel confessio sine gravi incommodo differri.

XII. Si fama complicitis graviter lædenda sit apud Confessarium, nec facile possit alius accedi, reneri debet peccatum, vel saltem circumstantia, aut executio peccati, quatenus necesse est, ut complicitis peccatum tegatur, cum onere alteri postea confitendi quod omisum est. Quia præceptum naturale, non infamandi alium, prævalet præcepto positivo integre confessionis. Ita Valent. Bannez, Prapostius, Navarrus c. 7. quamvis contrariam sententiam sequi liceat, quæ communior est cum Suar. Vafq. Lugo, &c.

XIII. Qui duos Confessarios habet, quorum uni prius mortalia, alteri postea solum venialia confitetur, non peccat contra debitam Confessionis integritatem. Imò quandoque id rectè fit, quo pœnitens majori libertate uti possit, si ordinario Confessatio, apud quem hæcenus bonam opinionem servavit, confiteri nimia verecundiâ impediatur. Ita Navarrus in Man. cap. 21. Bonac. Leander &c.

Per accidens tamen fieri potest, ut talis etiam mortaliter peccet, si ea ratione exponat se periculo facile labendi in mortalia, & ea nunquam efficaciter emendandi: quod ejusmodi hominibus accidere solet, qui de industria Confessarios imperitos, vel quibus ignoti sunt, adire solent, & alios à quibus jvari possint tantum cum levioribus accedunt.

XIV. Mentiri ex proposito circa materiam mortalem, & confessioni necessariam, est peccatum mortale: Ratio, quia vel negas te peccatum mortale commississe, quod hic & nunc fateri deberes, & tunc confessio non integra est, sed sacrilega: vel affirmas, te mortale peccatum fecisse, quod non fecisti, & tunc graviter decipis Confessarium, non sine gravi irreverentia Sacramenti.

Quod si mentiatur circa peccatum veniale, vel aliam materiam, quam hic & nunc confiteri non tenetur, peccat solum venialiter. Consentiant TT. communiter.

§. II.

Quomodo SPECIES & Circumstantia peccatorum exponenda?

XV. Quoad peccatorum distinctionem, Illa censentur esse Specie diversa; adeoque necessario distinctè exponenda, quæ sunt contra distinctas virtutes, v. g. fornicatio quæ peccatum est contra castitatem, differt specie ab adulterio, quia hoc est etiam contra justitiam, propter jus, quod maritus habet in corpus uxoris, ac proinde pœnitens debet dicere, Habui copulam cum persona conjugata: & si ipse sit conjugatus, id exponere tenetur. Item, si peccavit cum persona religiosa, aut habente votum castitatis, aut ipse sit Sacerdos, aut Religiosus, id exponere debet: Quia

peccatum hoc habet distinctam specie malitiam contra virtutem castitatis, & religionis.

Eodem modo, si furatus est rem sacram, animalium occidit in templo, singula distinctè exponenda sunt: Quia præter peccatum injustitiæ, involvunt malitiam sacrilegii specie distinctam.

Et eadem ratione aliorum peccatorum diversa specie malitia distinguenda, & exponenda erit.

XVI. Circumstantias non mutantem speciem, sed tantum peccatum notabiliter aggravantes intra eandem speciem, sunt illæ quæ faciunt unum peccatum mortale æquivalere pluribus intra eandem speciem, v. g. furtum 100. florenorum respectu furti 10. flo. Tales circumstantias non esse plerumque necessarii confitendas; satis probabilis & tuta sententia est, apud Sylvestrum, Navarrum, Vasquez, Reginal. Bonac. Lugo de Pœnit. Diss. 16. Sect. 3. Leandrum de Sacram. Pœnit. Diss. 8. Quest. 4. adducentem cum D. Thoma supra 50. Auctores, & pro opposita sententia Auctores 40. Ratio colligitur ex Tridentino Sess. 4. cap. 5. ubi declarans necessitatem confitendi omnia mortalia, & eorum circumstantias, expressè addit, quæ species mutant: ergo satis insinuat circumstantias non esse confitendas quæ speciem non mutant. Imò hoc ipso quo dubitatur, an Christus talem confitendi legem voluerit inducere, pœnitens deobligatur; ex illo principio, lex in dubio legis late non obligat, ut ostendimus supra Tract. 1. princip. 5. sub initium.

Hinc, qui furatus est simul centum florenos, sufficit dicendo commissi furtum mortale: qui simul de aliquo crimine pluribus æqualibus detrahit, commisit gravem detractionem, &c. Quia furtum v. g. decem, aut centum florenorum manet intra eandem speciem furti mortalis, etsi unum sit multo gravius altero.

Si tamen Confessarius interroget de quantum peccati, pœnitens debet eam explicare; imò consultius est, ut id semper sponte suâ faciat. Quia & hoc necessarium videtur, si circumstantia talis inveniat censuram, vel reservationem, vel peccatum supra modum ordinarium sic augeat, ut ejus declaratio faciat ad necessariam pœnitentis directionem, restitutionem, &c. Illi multi prioris sententiæ amplitudinem merito referunt.

§. III.

Quæstiones singulares de SPECIE & Circumstantiis in Confessione exponendis.

I. AN Sacerdos simul Religiosus qui peccavit contra castitatem teneatur exprimere circumstantiam illam, quod etiam sit Religiosus.

Respondet cum pluribus affirmativè Sanchez, Filolobos, Diana, &c. Contra varios. Qui valde probabile censent votum solenne castitatis, quod constituit in professione religiosa esse ejusdem speciei cum voto quod continetur in Sacerdotio, ideoque prædictum satisfacere, dicendo, violavi in tali re votum castitatis.

II. An persona habens tantum votum simplex castitatis debeat circumstantiam voti explicare si contra castitatem peccaverit.

Resp. Affirmativè, quia peccat contra virtutes diversas, nempe contra temperantiam, & contra religionem ratione voti, quo sibi ab actibus contra castitatem interdicitur.

terdixit: atque hinc fit tali casu ut v. g. persona quæ dicitur *Devota* debeat dicere se esse talem, nisi id aliunde confessario innoscat, de quo si dubitet, interrogari illa debet.

III. An circumstantia Conjugii explicanda sit à conjugæ qui cum alia peccavit: & quid si alia etiam sic conjugata?

Respondeo explicandam esse circumstantiam conjugii proprii, & insuper aliam esse conjugatam, si confessio fuerit: neque satisfacere dicendo, commisi adulterium. Quia alterius speciei peccatum est frangere fidem quam alteri dedisti, & alteri cooperari ut frangat fidem quam alteri dedit.

IV. Quid si persona illa interius tantum peccaverit delectatione morosa?

Resp. tunc etiam debere circumstantiam *sui conjugii* explicare, quamvis de hoc dubitet *Castrop. Hirt.* Ratio est, quia fides conjugalis explicanda est, ut ostendimus, sed hæc extendit se etiam ad excludendas delectationes & cupiditates efficaces internas circa alias personas à conjugæ distinctas; ergo hujus violatio in casu exprimenda est.

V. An circumstantia sponfalium exponi debeat, si sponsus aut sponsa cum alio peccaverit?

Resp. cum *Sanchez de Matrim.* à sponso non esse exponendam, sed bene à sponsa. Quia licet uterque ob fornicationem alterius possit à contractu resiliire, communi tamen judicio onus & dedecus ex peccato sponsi respectu sponsæ censetur leve, hujus autem valde grave, redditurque multo deterior quam fuerit ante contractum sponfalitium. Quia tamen etiam de sponsa idem probabiliter docet *Diana* &c. quod de sponso, non erit necessarium confessario interrogare tali casu an pœnitens sit viro desponsata, et si de eo dubitaret.

VI. An si res una prohibita sit pluribus præceptis, divino, & humano Ecclesiastico, & civili, id debeat in confessione distinctè exponi?

Resp. negativè, nisi diversa præcepta fecerint rem illam materiam necessariam diversarum virtutum. Quia diversa illa præcepta non mutant speciem peccati, nam ex communi usu & estimatione neque confessario neque pœnitentes solent interrogare an v. g. furtum admittit sit lege humana vetitum, ex qua estimatione colligendum est, quam censentur specie morali differre, ut hic notat *Lugo*.

VII. An qui Horas Canonicas omittit habens obligationem Ordinis & beneficii, debeat utramque confiteri?

Resp. affirm. quia obligatio Ordinis spectat ad virtutem Religionis, obligatio beneficii ad virtutem Justitiæ; adeoque omisso illa habet duplicem speciem malitiam ratione duplicis præcepti, ac proinde utraque circumstantia in confessione explicanda est.

VIII. Si vigilia incidat in diem Quadragesimæ, aut Vestim in Dominicam, an teneatur illam circumstantiam confiteri qui Jejunium violavit, aut Sacrum omisit?

Resp. negativè, quia duplex præceptum non facit rem illam materiam duplicis virtutis, sed tantum religionis, nam ideò jubemur jejunare, aut Sacrum audire in honorem Sancti, quia in honorem Sancti id imperat Religio ut honoretur Deus: tenditque ad eandem honestatem v. g. religionis, aut temperantiæ.

IX. An debeat in confessione specificari qualitas

R. P. *Arjdek.* Tom. II.

detractionis v. g. quod dixerim alterum esse furem, aut proditorem: an sufficiat dicere, detraxi in re gravi?

Resp. Sufficere si dicam, detraxi in re gravi. Quia fama quamvis in re diversa est tamen ejusdem speciei in genere moris: detraçtio autem accipit suam malitiam ex eo quod lædat famam aut honorem proximi, sicut furta lædunt fortunas: ergo sicut furta sunt ejusdem speciei in ratione furti sive fiant in hac vel illa materia, ita de fama dicendum est.

Et idem locum habet in contumelia, & judicio temerario: Quia honor qui læditur per contumeliam, & bona existimatio quæ aufertur per judicium temerarium in quacumque materia fiant, sunt ejusdem speciei in genere moris, ob rationem jam assignatam de furto & detractione.

X. An exprimenda sit circumstantia Superioris in injuriis mortalibus contra ejus honorem?

Resp. cum *Lugo* aliisque diversis potius affirmativè. Quia circumstantia Superioris in casu superaddit specialem malitiam, quia natura docet Superiores in speciali honore habendos. Atque idem docet *Bonacina*, contra *Lugo*, si quis Sacerdoti detraxerit, aut contumeliam intulerit, non item si Diacono aut Subdiacono.

XI. An furtum rei non sacræ in loco sacro, v. g. crumenæ in templo, sit sacrilegium in confessione necessariò exprimendum?

Resp. negativè, nisi res commodata sit loco sacro, aut in eo deposita, uti admittit *Lugo, Less. Covar.* & plures alii. Quia factum illud non repugnat peculiariter sanctitati loci, aut ex natura rei, aut aliunde. Quia res quæ aufertur nullam habet specialem connexionem cum loco sacro, sed tantum generalem, quod sit peccatum, quod non sufficit ad specialem malitiam contrahendam contra Religionem.

§. IV.

Quomodo distingui debeat NUMERUS peccatorum?

PRO distinguendo peccatorum Numero dicendum, Actiones peccaminosas per se consummatas, & completas debere in Confessione distinctè enumerari: ut si quis cum eadem plures copulas consequenter habuit, vel si Sacerdos in statu peccati mortalis continenter plures Confessiones audivit, debet earum actionem numerus exponi, ex sententia communiori. Secus, si actiones non sint per se consummate, sed tantum referantur tamquam pars, aut dispositio ad aliud peccatum consummandum. Hinc verba inhonesta, oscula & tactus libidinosos qui præcedunt fornicationem, & ad eam complendam referuntur, non debere seorsim exprimi infra §. 5. dicemus. Idem dicendum de pluribus vulneribus quæ alicui insiguntur antequam occidatur.

Actus peccaminosi *merè interni* censentur numero distingui, quoties fuerunt moraliter interrupti, id est, notabili tempore cessarunt, vel retractati sunt, & iterum inchoari cœperunt. Exempli gratiâ: Si quis per unam vel duas horas inhæsit turpi cogitationi sine interruptione, est tantum unum numero peccatum; si autem durante illo tempore verbi gratiâ tertio cessavit integrè ab illa cogitatione, & iterum tertio resumpsit, censetur tria peccata commisisse in confessione distinctè explicanda. Item, si quis habuit toto die voluntatem rem notabilem furandi, quam

quam vesperi retractavit, & iterum eodem die vel sequenti eandem voluntatem resumpsit, tenetur se accusare, quod bis voluerit furari.

Quando contingit de mortalium certo numero non constare, exprimendus est ille, quem iudicas probabilior, addendo v. g. te pejerasse decies plus minus. Quod si postea deprehendas numerum fuisse majorem, non teneris iterum confiteri, nisi numerum à te expositum notabiliter excesseris. *Fagundes, Hurri. Sanchez, &c.*

Quod si nec probabilem numerum assequi valeas, exponenda est duratio consuetudinis peccandi, & frequentia lapsuum per diem, septimanam, mensem, aut annum, quantum potes probabili conjecturâ eam in mentem revocare. *Diana, Fillius, Hurri. Lugo, &c.*

§. V.

Questiones porrò singulares de numero peccatorum in confessione explicando.

LANI qui successivè & continenter plures aureos auni alteri clam abstulit, aut in pluribus punctis graviter detraxit, aut convitia plura congescit, satisfaciat dicendo, semel furatus sum, semel detraxi, semel convitiatus sum.

Resp. Affirmativè, quoad expositionem numericam. Quia singula istæ actiones sunt moraliter partem unius furti, unius detractionis, unius convitii. Sicut qui die jejunii incipit carnes comedere, etsi aliquid sumat ex pluribus ferculis, non tenetur aliud dicere quam, se semel comedisse carnes: accedentis nimirum voluntas erat comedendo suo appetitui satisfacere, non restringendo ad unum aliquod ferculum.

II. Quid dicendum de eo qui initio intendit alicui aureum unicum auferre, aut in uno puncto detrahere, aut convitari: & postea occasione novâ invitante ad plura furta, aut convitia continenter perrexit?

Resp. talem teneri singulas actiones numero distinguere. Quia peccatum quod initio intendit facere per se consummatum est absque secundo peccato, cum ejus intentio in primo aureo auferendo completè steterit, & non nisi ex nova determinatione ad secundum perrexit, adeoque novum voluntatis actum liberum addiderit, numero à priori distinctum.

III. Quid si prædicta furta aut detractiones fiant successivè, sed continenter contra diversas numero personas?

Resp. in casu diversas personas facere ut furtum singulorum aureorum sic diversum numero peccatum. Quia furtum factum à singulis est per se actio consummata & completa, sic ut non compleatur per furtum factum ab alio sequente, eo quod illa non coalescant, sive damnum quod infertur Petro, non augeatur per damnum quod infertur Paulo.

IV. An debeat exprimere numerum, qui in uno impetu, sed tamen successivè plures homines occidisset, aut pluries cum eadem peccasset?

Resp. affirmativè, quamvis *Zanardus* cum paucis contrarium putet probabile. Ratio responsionis est, quia hæ actiones sunt inter se physice & moraliter distinctæ, & per se sufficienter consummatæ, absque eo quod referantur ad aliud ulterius peccatum consummandum.

V. Quid de Confessario qui in mortali plures confessiones continenter audivisset, aut pluribus Eucharistiam ministrasset?

Resp. numerum singularum abolutionum, quantum fieri potuerit, exprimendum: Quia abolutio Sacramentalis singulorum est actio externa per se sufficienter consummata: quamvis contrarium non sit improbable apud *Diana, & Lugo*: & multo magis probabile & commune est, illum qui sic Eucharistiam pluribus consequenter ministrat unicum peccatum admittere.

VI. An debeant seorsim & distinctè exprimi in confessione desideria, tactus & oscula quæ copulam conjugalem immediatè præcedunt, aut quæ eam sequuntur?

Resp. non debere distinctè exprimi quando sic copulam præcedunt, nisi docent Auctores communitati. Nisi forte quis accessisset cum voluntate tangendi tantum, & postea concepisset novam voluntatem tangendi ulterius. Quia illa referuntur tamquam dispositio ad actum principalem, & sic sunt aliqua copulæ inchoatio.

An autem debeant exprimi istiusmodi tactus & complacentiæ inhonestæ copulam immediatè subsequentes magis dubitatur. Debere exponi affirmat *Sar. Vasq. Coninck* aliique. Probabilior tamen videtur sententia negativa cum *Navarro, Salas*, aliisque quos sequitur *Lugo* hic Disp. 16. Dist. 11. Quia neque in intentione agentis, neque ex natura rei referuntur ad novam copulam, sed potius ad priorem tamquam ejus accessorium, sicut refertur delectatio & gaudium quod habetur de aliquo peccato jam commisso. Vix enim contingit quin qui v. g. occidit inimicum, quanto post de facto suo gaudeat.

VII. An qui unico actu v. g. explosionis bombæ occidit sex, aut decem, aut plures homines, exponat sufficienter in confessione numerum peccatorum dicendo, uno ictu occidi multos homines, eorum numerum non exponendo?

Resp. affirmativè *Card. Lugo supra num. 41*. Quia cum nec in Tridentino, nec alibi præceptum reperitur, necessariò explicandas omnes numero multas in uno eodemque actu contentas; non debent solles ad explanationes adeò plerumque intricatas & scrupulis obnoxias obligari. Non sufficit tamen dicere, feci homicidium, quia pronius est hoc de unico homine occiso intelligi.

VIII. Quid de desiderio occisionis plurium, autem copulæ cum pluribus?

Resp. *Lugo ibid. num. 135*. Qui unico actu interno voluntatis desiderat plures occidere, aut cum pluribus copulam habere, si omnes fuerint persone ejusdem rationis, non conjugatæ, non Religiosæ &c. sufficit in confessione dicere, semel desideravi occidere plures, semel cum pluribus personis libere copulam optavi: ob rationem supra assignatam.

IX. Qui de eo qui unico actu multis simul graviter detraxit?

Responderetur, ex eadem ratione apud *Card. Lugo supra num. 134*. non esse necessarium ut numerus personarum eâ detractione lesarum in confessione exponatur, ut si detraxit alicui familiæ vel seculari, vel religiosæ in qua plures sunt persone, vel pauciores, sufficit dicere detraxit graviter eundem fami-

familie. Quod si in tali familia aliqua sit persona valde eximia, aut aliud mutans speciem, non pertinet ad expositionem numericam, de qua nunc agimus.

X. Quid de scandalo gravi pluribus presentibus exhibitio?

Resp. cum *Lugo Et. num. 136.* Qui unico actu graviter peccaminoso pluribus præbuit scandalum, aut peccandi occasionem, non obligatur in confessione exprimere numerum personarum circumstantium, modo dicat, semel fui multis occasio peccandi malo meo exemplo in materia gravi. Nec esse necesse in casu exponere diversam qualitatem personarum quæ in scandalum contra solam charitatem inducuntur, docet *Lugo Diss. 16. Sess. 4. num. 107.* Contra *Sanchez, Bonacinam*, aliosque.

§. VI.

Quæstiones alie singulares de Confessione in diversa materia resolvuntur.

Queritur 1. De pecc. dubio.

AN in confessione necessariò exponenda sint peccata commissa, de quibus pœnitens *DOBITUM* habet positivum an sint mortalia?

Respondeo affirmativè, exponendo dubia tamquam dubia, hoc modo, Dubito an plene confessem delectationi morosæ: Dubito an comedendo semel violaverim jejunium &c. Est hæc communis Theologorum sententia, contra paucos qui passim rejiciuntur. Et probatur ex Trident. Sess. 14. cap. 5. docente confitenda esse peccata omnia quorum conscientiam habemus; de peccatis autem dubiis conscientiam dubiam habemus, ergo ut dubia sunt confitenda: estque hæc quædam quasi traditio & praxis communis fidelium.

Eodem modo, si quis sciat se quidem mortale peccatum admisisse, sed tamen dubitet an illud confessus fuerit, remanet obligatio peccatum illud in confessione manifestandi. Quia cum confiter de lege confitendi mortalia, & tantum dubitetur an illi satisfactum fuerit, penes legem manet possessio; juxta *Principium 9. initio hujus Partis Tract. 1. explicatum.* Sed magis disputatur, an eadem sit obligatio confitendi, quando peccata sunt tantum negativè dubia, quam à pluribus negati fuisius ostendimus inter Controversias particulares *Tract. 1. Quæst. 19. hujus Partis pag. 109.*

Sed *quæres*: Quid si aliquis habeat probabile iudicium se non peccasse mortaliter, aut peccatum admissum à se in confessione manifestatum fuisse, etiamsi de opposito formidinem aliquam experiat?

Respondeo, in tali casu nullam esse confitendi obligationem. Quia cum iudicium probabile nitatur motibus non levibus, potest illi prudenter acquiescere, juxta *Principium 15. Tract. 1. supra traditum.* Si enim talis à Confessario interrogaretur, an tale peccatum admisisset, rectè responderet, se illud non commississe, etiamsi de eo formidaret: nam de iis quæ homines prudenter affirmant rarò iudicium certum habere possunt.

Hinc si quis habeat prudens & satis probabile iudicium, se de more ante confessionem conscientiam diligenter examinasse, etiamsi postea oriatur formido de aliquo peccato prætermisso, potest satis pro-

babiliter judicare se peccatum illud cum cæteris exposuisse, ac proinde ad illius confessionem iterandam non amplius obligabitur.

Quer. 2. Conf. dimidiatio.

AN in Missionibus ubi est unicus Confessarius, & maximus populi concursus in die solenni v. gr. Paschatis, liceat audito uno vel altero peccato pœnitentem absolvere, uti fit in naufragio, si aliàs nequeat populo satisfacere?

Resp. Negativè, etiamsi foret in die Jubilæi, aut Indulgentiæ plenariæ. Quia in dicto casu non est sufficiens necessitas dimidiandæ confessionis, & maximi inde abusus sequerentur.

Quer. 3. Conf. absentis.

AN qui ob metum Hæreticorum non potest ad Confessarium accedere, vel qui in carcere aut custodia clausus detinetur, possit saltem per Litteras, vel fidum internum Sacerdoti absentem peccata sua Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere?

Respondeo Negativè, quamvis aliqui Theologi id rectè fieri aliquando docuerint. Nam *Clemens VIII.* eam doctrinam ad minus falsam, temerariam, & scandalosam damnavit, & sub pena excommunicationis eam doceri, aut in praxim deduci vetuit anno 1601. Neque juvat si dicas illum tantum declarasse id fieri illicitè, non autem invalidè: non enim rectè prohiberetur talis absolutio tamquam omni casu etiam in morte illicita, si foret probabile illam aliquo casu validam esse.

Eodem modo invalida esset absolutio, etiamsi Confessarius præsentis confessionem audivisset, & postea absentem per litteras absolveret.

Sed, *quæres*, quid si aliquis per litteras, vel nuntium Sacerdoti absentem confessus fuisset, & postea ad illum in periculo mortis Sacerdos accederet, & præsentem absolveret, sine alia confessione.

Respondeo validè absolvi. Non enim simpliciter absentis confessionem, sed simul ejusdem absolutionem Pontifex damnavit. Quod confirmatur ex eo quod si alii testentur, absente Sacerdote, aliquem moribundum dedisse signa contritionis, aut confessionem petiisse, possit Sacerdos superveniens illum jam sensibus destitutum absolvere. Quamvis autem hoc ipsum aliqui negent, non repugnare tamen cum decreto *Clementis* rectè docent *Lugo, Aversa* & plures alii. Idem habemus ex testimonio *Petri Lombardi* olim Primatis Hiberniæ, qui tradit consultum à se de hoc casu *Clementem VIII.* respondisse, sibi propositum non fuisse damnare seu prohibere ne incidente simili casu Sacramentalis absolutio impendatur. Et hoc *Lombardi* testimonium ejus manu subscriptum & Sigillo munitum in nostro Archivo Lovanii servatur.

Quer. 4. Conf. in scripto.

AN valida, & licita esset confessio illius, qui, ob verecundiam valde magnam, in scripto traderet suam confessionem Sacerdoti præsentem tacitè legendam, & antea, aut postquam legatur cum debito dolore diceret, Accusome de peccatis ibi descriptis?

Communis sententia admittit validam, sed negant aliqui licitam esse. Docet tamen *Leander de Pœnitent. Tract.*

de
in

eo
gia

Tract. 5. pag. 156. citans *Benzonium*, aliosque, probabilius isto casu ex causa confessionem talem & validam, & licitam esse. Quia penitens sic implet præceptum confessionis etiam vocalis, siquidem ore, & voce fatetur peccata ibi integrè & distinctè scripta esse sua, & de illis cum dolore & proposito emendationis se accusat, quod ad confessionis integritatem solum requiritur. Probat etiam id *Benzonius* q. 5. ex facto D. Basili, & D. Joannis Eleemosynarii, qui, inquit, mulieribus de peccato verbo manifestando valde erubescens, mandavit peccata scribi in charta, quâ lectâ remissionem peccatorum eis misericorditer contulerunt, si ve procurarunt.

Hanc doctrinam accuratè examinat, & confirmat *Matthæus de Moya* in Selectarum questionum parte altera, edita anno 1678. pro ea insuper adducens *Scotum* in 4. *Dist. 17. q. unica ad finem*. *Sotum*, *Suarem*, *Vasquez*, *Coninck*, *Cardinalem de Lugo de Penitent.* *Dist. 15. Sect. 5. num. 77.* & plures alios, qui non dubitant id ex causa, etiam talis, si ve tam magnæ verecundia, licitè fieri posse.

Queritur 5. Denunciatio sollicit. &c.

AN teneatur Penitens Denunciare Confessarium si ab eo ad turpia sollicitetur, &c.

Resp. affirmativè, idque ex natura rei quando existit inde grave periculum ruinæ spiritualis si ve Confessarii, si ve alterius, quod potest impediri à Prelato competenti cui Denunciatio facienda est: ad hoc enim obligat præceptum charitatis: neque Penitens, uti Confessarius, sigillo Sacramentali adstringitur.

Valdè autem arcta est in hoc genere obligatio ex vi præcepti Ecclesiastici in Bulla Gregorii XV. ubicumque nota & recepta est, quæ sic habet. *Qui personas, quæcumque illæ sint, ad inhonestas, si ve inter se, si ve cum aliis quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confessionis, si ve ante, vel post immediatè, seu occasione vel prætextu Confessionis hujusmodi, etiam ipsa Confessione non secuta, si ve extra occasionem Confessionis in confessionario, aut in loco quocumque ubi confessiones Sacramentales audiuntur, seu ad Confessionem audiendam electo, simulantes ibidem Confessionis audire, sollicitare vel provocare tentaverint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones si ve tractatus habuerint, &c. Mandantes omnibus Confessariis, ut suos Penitentes, quos noverint fuisse ab aliis sollicitatos moneant de obligatione denunciandi &c.*

Prædictis Bullæ clausulis singula huc pertinentia accuratè exponuntur; quæ insuper fusè elucidantur à *Diana* in Tractatu de Denunciatione Confessarii sollicitantis Part. 4. Tract. 5. Refol. 31. &c. etiam juxta Edictum Hisp. Inquisitionis: Ubi notat, perinde esse si ve sollicitatio fiat circa feminam, si ve circa masculum: Item, denunciandum si in confessione præbeat chartam sollicitationis postea legendam: sed non æque si ad domum penitentis litteras sollicitantes mitteret, ex vi hujus decreti.

QUÆSTIO est è converso: Quando debeat Confessarius obligare Penitentem ad alium rite denunciandum de aliquo crimine ex confessione cognito?

Auctores passim questionem hanc non simul, sed sparsim in variis materiis tractant. Præ cæteris multa de Denunciationis obligatione & potestate habet *Layman Lib. 3. Tract. 3. Part. 2. Cap. 4.* sed maximè agit de Denunciatione charitativa, & judiciali.

Resp. De Confessarii obligatione, rem illam reduci posse ad hos casus.

I. Obligandus ad Denunciationem est Penitens, si etiam extra confessionem ex charitate vel justitia tenetur Denunciare alterius crimen v. gr. hæresim, vel conspirationem, vel aliud graviter aliis noxium aliter non impediendum. Sinolite rite Denunciare incapax est absolutionis.

II. Si intellexerit Confessarius in confessione malum valdè grave uni tertio, vel alicui communitati obventurum si non fiat à Penitente Denunciatio illi qui potest impedire, citra damnum multò majus quod Penitens Denunciando incureret.

III. Si ipse Penitens non possit aliter quam Denunciando evitare periculum proximum gravis peccati, v. gr. ut potestatem habens non permittat talem personam ad se accedere.

IV. Peculiare est in casibus reservatis, quod Confessarius debeat remittere Penitentem ad Denunciandum si ve manifestandum seipsum Superiori: imò & si eum complicem si nequeat aliter consulere gravi iniuria, aut damno communitatis.

Sed quaeres, An in his, aut casu reservato aliquando teneatur ipse Confessarius vices Penitentis supplere.

Resp. Casum vix posse occurrere quo ad hoc absolute obligetur. Ita *Sanchez Lib. 2. in Decal. 3. num. 22. Castropalao Tom. 1. Tract. 4. Dist. 4. P. 5. §. 2. num. 4.* Ratio, quia vel Penitens potest per se Superiorem accedere, vel non potest: si possit, non extremè in hoc indiget Confessarii charitate: si non possit v. g. in gravi iniuriam periculo, aliove gravi accedendi impedimento durante: & tunc casus non est Confessario reservatus, adeoque potest eo titulo, sine recurritu absolvere, non enim se presentandi est personale.

Quer. 6. Conf. Regularium.

QUAM potestatem habeant Confessarii ordinarii, aut deputati Societatis, aut aliorum Obedium respectu suorum Religiosorum in ordine ad absolventium à peccatis & censuris?

Resp. Confessarios illos circa Religiosos pro quibus deputantur, habere omnem potestatem quam habet Confessarius ordinarius circa externos, præterquam circa casus in Ordine reservatos. Unde sicut externus potest absolvere à peccatis & censuris Sedi Apostolicæ reservatis per jura, aut per speciales constitutiones, ita potest suos prædictos Regulares, præterquam à casibus Bullæ Cænæ regulariter loquendo, quando scilicet illa potestas non esset Ordini concessa, sicut aliquibus concessam constat magis vel minus limitatè. Non enim censentur seculares in hoc melioris esse conditionis quam Regulares, uti docent Theologi communiter.

II. Quoad hæc notandum, eandem, nec magis potestatem potestatem Confessariis qui in Societate deputantur sexto quoque mense pro Nostrorum confessionibus generalibus, aut particularibus excipiendis tempore renovationis votorum. Ita enim habet praxis & Superiorum declaratio.

III. Quoad omnia quæ circa votorum commutationes, dispensationes, & similia possunt Confessarii Regularium circa externos, possunt etiam Confessarii eorum ordinarii circa suos Regulares Penitentes, nisi illa ea limitentur vel in Privilegiis, vel à Superiore qui eos designavit, vel à quo facultatem illam acceperunt.

Has, & ampliores facultates quas habent Superiores & Confessarii variorum Ordinum respectu suorum Regularium, reperies in compendio Mendicantium, verbo, Absolutio ordinaria &c. & in Constitutionibus Prædicatorum cap. 46. & 47. & in Bulla dicta, Mare Magnum, Sixti IV. De quibus fusius Suarez de Relig. Lib. 2. *Quintanadrenas*, singularium Tract. 3. Sing. 19. &c.

QVÆRES Porro, An Confessarii Superiorum Societatis, & aliorum Ordinum possint cum ipsis dispensare, in jejuniis, in Horis Canonicis, & aliis Ecclesiæ præceptis?

Resp. affirmativè, si ipse Superior eam facultatem illis committat. Quia non debent esse deteriores conditionis quam sui subditi, qui ipsum in promptu habent, & in illis possunt ad eum recurrere. Ita fusius Sanchez de Matrim. Lib. 8. Diss. 3. *aliique*. Et idem de Episcopis docet ibidem, cum Sylvestro, Paludano, Gabriele, Angelo, Tabiena, Enriquez, Gomezio, aliisque.

CAPUT III.

De Confessione invalida, & quomodo iteranda, & validanda.

Confessio invalida est ob defectum conscientis, *Primò*, si requisitis dolore careat. 2. Si inter confitendum peccet; puta, quia temerè, vel per crassam ignorantiam omittit peccatum mortale, aut de quo rationally dubitat, num sit mortale, nisi in hoc casu bona fide arbitretur se à confitendi obligatione immunem esse. 3. Si exiguam valde conscientie discussionem instituens, conjiciat se in probabile periculum omitendi mortale. Unde cum talis Confessio formaliter integra non sit, tota est repetenda.

II. Contritio, sive attritio ex supernaturali motivo, quæ requiritur in Sacramento ad justificationem, debet se extendere ad omnia mortalia, saltem virtualiter. Nisi enim hoc dicatur, consequens erit nihil repugnare, quominus vera contritio, aut attritio consistat cum actuali effectu ad peccatum mortale; quod ne probabiliter quidem dici potest.

III. Qui ob ignorantiam non mortaliter culpabilem, peccatum confiteri omisit, non tenetur postea integram Confessionem repetere, sed tantum exponere mortalia omissa; totam verò repetere tenetur, si ignorantia fuit mortalis. Ratio prioris est, quia in Confessione illa fuit validè absolutus. In posteriori autem à nullo peccato absolutus fuit, quia Confessio erat invalida.

IV. Confessio etiam fit invalida, ideoque repetenda, ob defectum aliquem Confessarii: *Primò*: si jurisdictione omninò caruit, vel impeditam habuit per suspensionem ab officio, ex communicatione denunciata, aut contractam ob Clerici notoriam percussione. *Secundò*, si verba absolutionis substantialiter vitavit. *Tertiò*, si absolvendi intentionem, nec actualem, nec virtuales habuerit.

V. Si Confessarius ob surditatem, distractionem, vel somnum, aliquod peccatum mortale non intellexit, videtur nihilominus valida esse absolutio; dummodo Pœnitens bona fide egerit, & culpa in solo Confessario resederit. Ita Henric. Layman, Diana, &c. contra Navarr. & Sylvestrum. Ratio: quia essentia & effectus hujus Sacramenti consistere potest sine integra

& specifica peccatorum explicatione, si ea sine culpa pœnitentis intermittatur. Nihilominus si pœnitens id postea resciat, debet iterum peccatum illud clavibus subjicere; quia semper manet obligatio omnia mortalia Sacerdoti indicandi secundum speciem, & numerum, ut in omnia directè absolutio feratur.

VI. Addo contra serupulos, tamen si contingat absolutionem Sacerdotis, ob aliquem ejus occultum defectum invalidam esse, rarò id graviter ob futurum pœnitenti inculpatè defectum illum ignorantem; in proxima enim Confessione valida ab illis peccatis indirectè absolvetur.

VII. Pro faciliiori praxi Confessionis repetenda: Si Confessio, quæ ob defectum pœnitentis, vel Confessarii invalida fuit, denuò instituat apud eundem Sacerdotem: non est necessarium, peccata omnia secundum speciem & numerum repetere, modò Confessarius statum pœnitentis adhuc recordetur, saltem confusè, ut convenientem illi pœnitentiam imponere possit. Ita Vasq. Sa. Laym. Dian. P. 3. t. 4. Probatur ex praxi; si enim Sacerdos audita Confessione advertat, pœnitentem non satis dispositum esse, & attritum, interdum differt absolutionem in alterum diem: si eum contingat interea speciei peccatorum distinctè non recordari, non ideo exigere solet, ut Confessio tota repetatur, sed tantum ut de peccatis illis verus dolor, cum emendationis proposito eliciatur. Ratio, quia antea Pœnitens præcepto divino de integritate Confessionis satisfecit, ideoque solum defectum, v. gr. contritionis, suppleri tenetur.

VIII. Denique, tamen si Confessarius nec statum peccatoris talem recordetur, sed id tantum, quod sibi sic confessus fuerit, eumque jam rectè dispositum absolvat, peccat quidem Confessarius, cum non rectè munere suo fungi possit in imponenda congrua pœnitentia &c. nihilominus absolutio erit valida, & Pœnitenti fructuosa.

IX. *Quæstio est*, Quid agendum cum Pœnitente, qui confitetur omnia peccata; sed non vult deferere occasionem proximam peccandi v. gr. dimittere suam ancillam cum qua experitur se continuò relabi in peccata carnis: 2. Cum eo, qui pergit præbere publica scandala: 3. Cum eo, qui non intendit restituere bona aut jura iniquè possessa.

Respondeo, neminem horum posse absolvi, nisi hortatu Confessarii eo adducatur ut seridè proponat, ac fideliter promittat se satisfacturum suæ obligationi.

Quod si Pœnitens non possit implere suas obligationes, v. gr. restituere pecuniam, aut refarcire alterius famam, aut inire gratiam cum inimico, nisi post aliquot menses, aut forte post unum annum, non ideo tam diu differenda est absolutio, si Pœnitens omnino spondeat, quantum est ex parte sua, se satisfacturum obligationi quam primum id erit in ipsius potestate. Quia cum talis Pœnitens sit ritè dispositus ad absolutionem, jus habet ut ea tam diu non differatur, in tanta incertitudine vitæ humanæ, & damnationis æternæ periculo: Ut cum Suarez Disp. 32. Sect. 2. fusius ostendit Reimakers & Franciscus Jacops in sua Defensione contra aliquos modernos.

Quæritur, An ergo semper illicitum sit differre absolutionem pœnitentis sufficienter dispositi?

Respondeo, Sæpe licitum esse eam differre, imo aliquan-

de
ineo
oia

aliquando expedire saltem ad tempus non diuturnum, quando Confessarius prudenter iudicat illam dilationem, præ cæteris remediis, multum penitenti profuturam. Ut si videatur non satis perfecte se examinasse pro Confessione plurium annorum, in quibus graviora peccata, & varias satisfaciendi obligationes contraxit. Vel si teneatur deferere occasiones peccandi, restituere rem alienam, aut inimico reconciliari, & Confessarius probabilis credat penitentem jam voluntate bona dispositum, accepta absolutione promissa non præstiturum, maxime si prius eadem promissit, nec tamen explevit. Vel si semper reincidat in eadem mortalia sine ulla emendatione post priores confessiones secuta. Denique si ipse penitens, etsi ritè dispositus, pro suo profectu spirituali prudenter petat, aut consentiat ut absolutio ad breve tempus differatur. Ita in his habet praxis peritorum Confessariorum, estque ea conformis Rituali Romano, quam etiam fusius tradit *Dicastrilio* Tomo 2. de Sacramentis, & alii communiter.

De cætero, quo modo non sit differenda passim absolutio Relapsis, Consuetudinariis, & quibusdam aliis, contra novam quorundam doctrinam ostendi supra *Part. II. de controversiis modernis* §. 7. *Puncto 6. pag. 107.*

Quæritur porro, Quid agendum cum Rudibus quando in magno confitentium concursu deprehendantur ignorare mysteria fidei, ut eorum confessio non sit invalida?

Respondeo, si ignorent necessaria necessitate *medii*, puta, Deum esse unum in natura, trinum in personis, hominum Creatorem, Remuneratorem, & Redemptorem; de his, & absolutionis Sacramentalis virtute breviter instrui debent, antequam absolvantur. Si verò ignorent tantum ea quæ sunt necessaria necessitate *precepti*, ut sunt reliqua, quæ in Symbolo Apostolorum continentur, modò de sua negligentia doleant, & proponant emendationem, poterit Confessarius eos absolvere, sed obligando ut postea sedulam curam adhibeant, ut in necessariis fidei mysteriis instruantur.

Quæritur secundo, Quando ex defectu mortaliter culpabili peccatum aliquod lethale, vel numerus mortalium, vel alia circumstantia ad valorem necessaria in Confessione prætermissa fuit, an præter illam Confessionem, repeti debeant alie etiam Confessiones intermedia, quæ postea bona fide instituta fuerunt, sed sine memoria aut mentione prioris defectus?

Respondeo Negativè. Quia cum ex naturali & inculpabili oblivione defectus ille in Confessionibus sequentibus expositus non fuerit, manent semper valida, & peccata in illis declarata legitime remissa fuerunt. *Navar. Sylvest. Vasq. Reginal. Joan. Sancius apud Dianam P. 3. Tract. 4. Resol. 108.* qui innuit hanc resolutionem à Confessariis bene notandam, quia multis in earum repetitione molestiis eos liberat.

CAPUT IV.

De Sigillo Confessionis.

Sigillum Sacramentale est obligatio juris divini ad servandum secretum quovis casu in iis omnibus, quæ in ordine ad absolutionem Sacramentalem exponuntur.

Quæritur hic *Primo*, quæ, & quanta sit obligatio huius secreti: *Secundo*, ad quos se extendat: *Tertio*, quando, & quomodo singulos obstringat.

I. Dico *Primo*, secretum huius Sigilli graviter obligat ex jure naturali, divino, & humano: habetque obligationem in iustitia, & sacrilegii.

Probatur primum: quia jure naturali tenentur præstare fidelitatem, tueri famam proximi, & alio non facere, quod nobis fieri nolumus. Probatur secundum: quia Confessio est juris divini, ergo & secretum Confessionis sine quo hæc redderetur odiosa & inutilis: qui enim præcipit finem, censetur præcipere media sine quibus finis obtineri, & confertur nequit. Tertium patet ex Capite *Omnis surripere* ubi de hoc secreto perpetuum in Ecclesia fuisse preceptum declaratur, & ejus transgressori pœna perpetua inclusionis decernitur. Gravitas præcepti patet ex eo, quod in ejus violatione dari parvitatem materiam complerisque neget *Malderus, Baldellus, Diana Part. Tract. 5. Resol. 8.*

Dices, Peccatum veniale, est materia levis: ergo ejus revelatio non potest esse grave peccatum, cum non possit ea penitenti graviter nocere.

Resp. negativè consequentiam. Quia etsi non multum lædat penitentem, nocet tamen graviter Sacramento, cujus usus redderetur odiosus, si non verisimiliceret levia etiam delicta ex Confessione manifestare.

II. Dico secundo, Confessarius non obstante Confessione, potest eâ notitia uti, quam habet aliunde, dummodò hanc altera non adjuvet, & scandalum absit. Exempli causa, si Confessarius ob indicia contra Confessionem habita, poterit Cajum furti accusare, & Cajus furtum postea illi confiteatur, potest nihilominus illum accusare. Ratio est, quia sic non utitur cognitione Sacramentali, sed tantum indicia ante, vel post Confessionem aliunde accepit.

III. Hinc, etiam si aliquis extra Confessionem dicat, hoc tibi committo sub Sigillo Confessionis, & Confessarius acceptet, non oritur hinc obligatio Sigilli Sacramentalis, sed tantum secreti naturalis, quod ad avertendum gravius malum aliquando revelari potest.

IV. Dico tertio, sub Sigillum non tantum cadunt peccata Confitentis, sed etiam complicitis; item circumstantie peccati, quas taceri penitentis intendit, E. C. si quis dicat, se illegitimè natum, factos Offenses malè suscepisse &c. Ratio, quia etiam per huiusmodi notitiam penitentibus odiosa redderetur Confessio.

V. Confessarius violat Sigillum Confessionis, si generatim dicat, Titium sibi confessum esse peccatum mortale, casum reservatum, aut peccatum aliquod veniale in specie. Sin verò in genere dicat, Titium sibi confessum esse venialia, aut bene confessum esse, non referat secretum Sigilli Sacramentalis.

VI. Violati Sigilli reus est Parochus, qui sine consensu penitentis, litteras ei dedit deferendas ad Vicarium Episcopi, vel alium privilegiatum, quibus significet se latorem harum à peccato reservato absolvi non potuisse.

VII. Si Penitens ob indispositionem non absolvetur, cum aliis petat schedulam in testimonium factæ Confessionis, tenetur Confessarius eam illi tradere. Nam

aliis concedendo, & huic negando, indirectè revelaret eum fuisse dispositum ad absolutionem.

VIII. Si quis merè fictè ad Confessionem accedat, quia v. g. aliàs pœnam, aut infamiam incurret, certumque illi sit ad Sacram Communionem accedere, illi neganda est à Confessario schedula, ne ejus simulatione ad Communionem sacrilegam cooperetur.

IX. Licitum non est cum ipso pœnitente extra Confessionem loqui de peccatis solum in Confessione auditis. Quia res illa pudorem injicit, & exprobrationem continere solet: nisi tamen ipse pœnitens licentiam tribuat, quam tribuere censendus est, si ipse prior de peccatis illis sermonem inducat.

X. Si quæras, quomodo ergò Confessarius de peccato interrogatus respondere debeat?

Respondet, Confessarium interrogatum, an sciat, vel audierit peccatum pœnitentis, non debere tergiversari, sic ut pœnitentem reddat suspectum: sed respondere debet, etiam cum juramento si opus sit, se nihil scire de peccato illo; scilicet ut hominem privatum, cui id revelare liceat. Quia id circumstantia Confessarii significat, & verba eum interrogantis cum tali circumstantia, & sensu accipi debent.

XI. Si contingat Confessarium, proprium peccatum confiteri non posse, nisi revelet alterius peccatum in Confessione auditum, suum reticere tenetur. Quia præceptum Sigilli Sacramentalis strictius obligat, quam præceptum confitendi omnia mortalia; hoc enim solum est affirmativum.

XII. Cessat obligatio Sigilli Sacramentalis, si pœnitens veniam dederit loquendi alteri de peccato extra Confessionem: per hoc enim Confessio non redditur odiosa. Debet tamen licentia illa esse expressè declarata, neque sufficit venia præsumpta; talis enim præsumptio pœnitenti periculosa, & odiosa esse potest.

XIII. Si gravis error in foro Pœnitentiæ admittitur fuerit à Confessario, qui postea corrigendus est, debet Pœnitens facere ei potestatem agendi secum de peccato: si eam facere detrectet, probabile est posse Confessarium eam non obtentâ de peccato loqui, & sic errorem corrigere. Quia tunc propriè non loquitur extra Confessionem, sed perficit eam, quæ prius inchoata, & imperfecta erat, ut loquitur Suarez, Layman, alique contra Sanchez, Reginaldum, Bonacinam.

XIV. Præter Confessarium etiam alia personæ obligantur Sigillo, ad quas vel immediatè, vel mediatè peccati cognitio ex Sacramento pervenit: ut Laicus, qui adstant confitentis peccatum audivit, vel Interpretes, vel alii quibus Confessarius maliciôsè peccatum revelavit.

XV. Si Confessarius cum licentia pœnitentis alteri peccatum revelaverit, non videtur hic teneri Sigillo Sacramentali: nisi tamen peccatum reveletur ob causam spectantem ad absolutionem Sacramentalem, ut docet Vasq. Hurt. Laym. de Conf. cap. 14. num. 18. contra plures: quia hujus scientia non oritur ex Confessione, sed ex licentia ab ipso pœnitente facta.

XVI. Pœnitens non tenetur Sigillo Sacramenti; teneri tamen potest interdum lege secreti naturalis, ne quid ex Confessione manifestet, quo vel sua, sine causa, vel Confessarii rectæ famæ detrahatur.

XVII. Si plures conspirant in necem Confessarii, & Titius unus ex conspiratoribus propositum hoc

R. P. Arfdek. Tom. II.

confiteatur, licitum est Confessario sibi consulere declinando insidias, licet sciat socios conspirationis indè suspicatos, Titium peccatum suum confessum esse. Ratio est apud Laym. hic num. 21. quia fuga hæc per se nullum peccatum manifestat, sed solum peccati Confessionem, peccatum enim loci illi antea cognitum habuerunt: ita contra aliquos Sylvester. Henric. Laym. Coninck D. 9. Dub. 4. quibus addit Moya infra citandus, Sotum, Candidum, Thomam Sanchez, Fagundez, Th. Hurtado, Leandrum à SS. Sacramento Tom. 1. Tract. 5. Diss. 10. Quæst. 68. & 69. exprimentes etiam casum quo scivit Confessarius Vinno à se consecrando aliquos miscuisse venenum, posse à celebrando abstinere: strictior tamen pluribus est Moya qui addit, nisi aliundè ipsi pœnitenti periculum mortis immineret.

XVIII. Confessarius nullo modo violat Sigillum, si hominem ob publica, & manifesta atrocina supplicio affectum commendet, quod de commissis peccatis ritè confessus fuerit. Quia, inquit Laym. peccatum non revelat, quod supponitur omnibus esse notissimum, sed solum Confessionem peccati.

XIX. Confessarius notitiâ, quam habet ex sola Confessione, uti non potest in externa gubernatione, administratione Sacramentorum &c. v. g. Parochus Sacramentum Eucharistiæ, Extremæ Unctionis, Matrimonii assistentiam, iis negare non potest, quorum impedimentum antea ex sola Confessione intellexerat. Quia Sigillum hoc obligat, ne ipsi etiam Pœnitenti peccatum à Sacerdote extra Confessionem exprobetur, aut in memoriam revocetur. Coninck, Diana &c.

An unquam in suffragio occulto & gratuito liceat eâ notitiâ uti, vide supra Tract. I. Quæst. 16. Et partem negativam pluribus pro ea citatis, recenter confirmat P. Mat. de Moya in Select. quæstionum parte altera d. 3. ad Tractat. 3. de Pœnit. Quæst. 3. in appendice.

XX. Si Confessarius, non ex confessione complicitis, sed extra Confessionem ex fideli relatione peccatum Pœnitentis intellexerit, non tantum illum speciatim examinare potest, sed etiam debet; si tamen peccatum neget, absolvere eum tenetur. Cogitare enim debet, eum alteri confessum esse; vel ob periculum jam confiteri non posse, vel alios mentitos fuisse: siquidem in Pœnitentiâ foro credendum est confitentis, sicuti contra se, ita & pro se.

XXI. Quòd si Confessarius extra Confessionem certissimè cognoverit, Pœnitentem alicujus criminis reum, quod nondum expiavit, puta, quia oculis suis vidit furantem, audivit blasphemantem, adedque ex omnibus circumstantiis colligat, eum ritè dispositum non esse, absolutionem illi negare debet, ob honorem Sacramenti. Layman, alique.

XXII. Posset etiam Confessarius violare Sigillum Confessionis, exponendo Pœnitentiam alteri impostam, v. g. Coronam D. Virginis, vel aliam, quæ solet pro peccato mortali imponi. Diana p. 5. Tract. 11. Resol. 13. Sic enim indirectè revelat grave fuisse peccatum expositum.

XXIII. Notandum denique est, posse casum intervenire, in quo Confessarius possit & debeat obligare Pœnitentem ad manifestandum Complicem extra Confessionem, si ob grave Damnum privatum aut publicum Pœnitens ad hoc aliundè obligetur. Lugo Diss. 16. num. 420. &c.

Y Quæres

Quæres hinc porro, Quid agendum, si quis confiteatur peccatum occultæ conspirationis in grave damnum & injuriam alicujus personæ, aut Reipublicæ, etiam Hæreticæ?

Respondeo, negandam illi esse absolutionem, nisi præster promissionem firmissimam ab illa conspiratione penitus abstinendi, eamque pro viribus impediendi. Undè patet Confessionem Sacramentalem non tantum Reipub. non esse noxiam, ut aliqui calumniantur, sed etiam maximè utilem ac salutarem.

Plurima notatu dignissima de rigida obligatione Sigilli Sacramentalis nuper deduxit vir doctissimus *D. Nicolaus du Bois* in gemino Tractatu de ea materia conscripto.

Postremò, singulariter notandum est Decretum quo Inquisitio Romana Universalis anno 1682. omninò prohibuit, ne quis publicè aut privatim doceat, aut defendat, licere uti scientià ex confessione acquisitâ cum gravamine Pœnitentis, quamvis secluderetur quæcumque ejus revelatio, & quamvis multò majus gravamen ejusdem Pœnitentis ex non usu sequeretur: mandans etiam universis Sacramenti Pœnitentiæ Ministris, ut à tali doctrinâ in præxim deducenda protus abstineant.

CAPUT V.

De Satisfactione.

Satisfactio Sacramentalis, est aliqua compensatio injuriæ Deo illatæ, à Confessario injuncta. Ut autem hujus Satisfactionis essentia & necessitas intelligatur.

I. Dico primò, Satisfactio hæc est pars Pœnitentiæ, quæ ad eam requiritur, non necessitate Sacramenti, sed tantum præcepti. Probat, quia Trident. *Sess. 14. cap. 6.* docet, Contritionem, Confessionem & Satisfactionem esse quasi materiam hujus Sacramenti. Et quamvis Satisfactio sit pars tantum integralis, non potest ad Sacramenti complementum sine peccato omitti.

Dices, Antequam ponatur Satisfactio sive impleatur Pœnitentia, totum Pœnitentiæ Sacramentum existit; Ergo Satisfactio non est pars Sacramenti Pœnitentiæ.

Respondeo negando consequentiam, quia inde tantum sequitur non esse partem essentialem sicut est anima aut corpus respectu hominis, cum quo consistit esse partem Sacramenti integram, sicut est pes, aut brachium, sine quibus tota hominis essentia subsistere potest.

II. Dico secundò; Ad Satisfactionem necessaria est in satisfaciendo, post remissionem culpæ, opus aliquo modo pœnale, & actus liber, ac supernaturalis: quamvis *Pasquez* pœnalitatem non requirat.

Probat, quia prima pars, quia Trident. *Sess. 14. cap. 8.* docet nos satisfaciendo pati pro peccatis, & ipsas Satisfactiones vocat pœnas satisfactorias. Probat, quia Satisfactio debet moraliter procedere à satisfaciendo, quod solum fit per actum voluntatis liberum, aliàs non distingueretur à satisfactione, quam merè aliandè inflictam sustinemus.

III. Peccat Confessarius mortaliter, si absque causa pro peccato mortali Pœnitentiam nullam injungat,

Suarez, Regim. Tom. 1. l. 7. num. 12. Venialiter tantum peccat, si ob peccata venialia levis Pœnitentia effertur, jungenda, *Lugo, Diana Part. 5. Tract. 6. Refol. 44.*

IV. Sacerdos, quatenus commodè fieri potest, debet pro qualitate peccatorum convenientes satisfactiones imponere: tepidis orationem, injustis elemosinam, intemperantibus jejunium, aliamve corporis afflictionem.

V. Pœnitens non potest non admittere Pœnitentiam si justa sit. Sacerdotes enim vi clavium non solum absolvere, verum etiam ligare possunt. Quia cum Sacerdos habeat potestatem obligandi Pœnitentem, ut opus pœnitentiæ impleat, Pœnitens ille obedire tenetur. Contrarium sentit *Cajet. Navar. & alii*, sicut v. g. in Purgatorio satisfacere.

VI. Obligatio implendi Pœnitentiam ex genere suo gravis est: à gravi peccato excusat materia levitas, si quis exiguam Pœnitentiam, aut pœnitentiæ partem sine contemptu non impleat. Addit *Suarez*, cum ex Pœnitentiam gravem ob sola venialia peccata impetitam omittit, non peccat nisi leviter, durum enim esset obligationem satisfaciendi pro culpa levi pro se gravem fieri, & pœnæ æternæ reatum inducere.

VII. Quamvis in Tridentino moneatur Confessarii, ut Pœnitentiam peccatis proportionatam injungant: casus tamen aliqui sunt, in quibus levior, quam peccata merentur, imponere possint. 1. Infirmitas Pœnitentis dispositio, vel corporis, vel animi; ob eam timetur cum impletur non esse majorem Pœnitentiam. 2. Magnitudo contritionis. 3. Tempus Job. 1. vel alterius Indulgentiæ Plenariæ. Cum enim per illam Pœnitens satisfaciatur pœnæ debitæ, non restat alia obligatio, quam ut acceptet Pœnitentiam levior, quæ se habeat per modum medicinæ contra reliquias peccatorum.

VIII. Plus valet modica Pœnitentia à Sacerdote imposta, quam magna spontè suscepta. Quia illa, non hæc, vim habet Sacramentalem.

IX. Satisfactio præcepto Confessarii Pœnitens, est opus Pœnitentiæ impleat in statu peccati mortalitatis: fructum tamen Satisfactionis non consequitur, quamdiu priorem statum non dimittit: Deus enim ejus Pœnitentiam ad Satisfactionem non acceptat. Obice tamen remoto acceptari docet *Navar. Insuper, Tol. Dian. P. 3. Tr. 3. Ref. 87.*

X. Si Pœnitens oblitus sit, qualis Pœnitentia sibi imposta fuerit, non obligatur ullam pro ea implere, quia præceptum incognitum non obligat: contrarium tamen erit, si mortalis negligentia interveniat. Quòd si fiat impotens implendi Pœnitentiam injunctam v. g. jejunium ob supervenientem infirmitatem non tenetur ejus loco aliam persolvere: sic enim dicitur alius præceptus v. g. Missæ, aut jejunii: Ita *Lugo, Vasquez, &c.*

XI. Non potest Pœnitens suam Pœnitentiam commutare in aliud opus etiam evidenter melius, ut docet *Sanch. Con. Lugo*, qui contrariam opinionem, quam *Diana* dicit probabilem, judicat esse temerariam. Quia Pœnitentia procedit à voluntate Superioris, aliter quam votum.

XII. Pœnitentia imperata, & acceptata, ob causam mutari potest ab eodem Confessario, vel ab altero auditâ eadem Confessione, modò peccata non fuerint reservata: Ratio est, quia omnes Sacerdotes, nisi Vicarii Christi, in ordine ad eas personas, & peccata,

erit, in qua jurisdictionem habent, æqualiter judicant, ac proinde Pœnitens potest utriuslibet iudicium ac sententiam amplecti. Imò probabile est, quod plurimos id fieri posse, tanetsi priora peccata non repetantur in Confessione quæ alteri de novo instituitur, juxta *Navarrum & Dianam*, qui pro ea opinione 14. Doctores adducit. Spectatâ tamen ratione, in hoc casu peccata repetenda existimo, quantum necesse est ut cognoscatur, qualis tunc fuerit status Pœnitentis: cum Confessarius incognitâ causâ & statu Pœnitentis, in commutanda Pœnitentia idoneus iudex esse nequeat.

Quando Pœnitentia est enormis aut irrationalis, potest ea tolli per prudentis Confessarii solam declarationem etiam extra Confessionem: quia alias ab initio quæ talis non obligabat: *Lugo, &c.*

Quæres primò: Quanta pœnitentia videatur esse proportionata pro uno mortali ordinario?

Respondeo justam satis pœnitentiam esse v. g. coronam 5. decadam, vel aliam huic æquivalentem: vel quæ ad minùs adæquet unam ex parvis horis Canonis v. g. tertiam, sextam aut nonam, ut est communis opinio. Quamvis consultum sit imponere gravitatem illi qui non videtur aliter compellendus v. g. à frequenti pollutione, aut alio simili. Non debet tamen hæc quantitas Pœnitentiæ crescere æqualiter crescente numero peccatorum, quasi necesse foret inungere pro 10. mortalibus 10. coronas, sed hoc relinquatur determinandum iudicio prudentis Confessarii.

Quæres secundò: Quomodò possit hæc proportio servari cum hæretico recenti converso, vel maximo peccatore, qui totâ vitâ gravissima peccata accumulavit?

Respondeo, optimam esse praxim, ut illis prospiciatur de Indulgentia Plenaria, qualem plerique Missionarii Hæreticis primò conversis ex privilegio possunt elargiri. Secundò, in partem pœnitentiæ inungendo illis opera aliâ præcepta v. g. Sacra quæ audire tenentur diebus Dominicis & Festis, ac quædam jejunia quæ in Ecclesia occurrunt hæc enim aliquando in Pœnitentiam posse injungi docet *Suar. Vsq. & 4. alii cum Laym. hic t. 5. t. 6. cap. 15.*

Quæres tertio: An Confessarius possit aliquando in se suscipere explendum onus Pœnitentiæ quod Confessarii inungit, aut alias illius obligationes?

Respondeo ad primum, & præcipuum, cum *Suar. de Pœnit. Diss. 34. Sect. 4. num. 17.* Confessarium posse onus illud Pœnitentiæ inunctæ in se suscipere ex causa rationabili, qualis est Pœnitentis in explendo infirmitas vel corporalis, vel spiritualis: tamen expedit tunc saltem partem aliquam à Pœnitente expleri.

Imo potest in restitutione famæ, aut correctione fraterna debita, à qua pœnitens vehementer abhorret. Sed rarò ad hoc ex charitate obligari, nec debere ad hæc se nimis facilem præbere, docet *Suar. ibidem.*

CAPUT VI.

De Indulgentiis.

Indulgentia est remissio pœnæ temporalis extra Sacramentum per applicationem satisfactionis Christi & Sanctorum. Alia est Plenaria, alia Partialis tanquam *R. P. Arsdex. Tom. II.*

tum, ut est unius anni, carena, aut quadragesima. Dum autem conceditur Indulgentia v. g. unius anni, aut septem annorum, sensus est, tantam remitti pœnam peccatorum, quanta deleteretur per Pœnitentiam unius, aut septem annorum secundum Canones pro peccatis olim imponi solitam, uti infra num. 10. exponitur.

Pro fundamento sequentium resolutionum: *Quæritur Primò*, in quo sita sit vis Indulgentiarum: *Secundò*, quis habeat potestatem eas concedendi, & quid ad earum valorem, & fructum requiratur, &c.

I. Dico *Primò*: Extat in Ecclesia Thesaurus infinitus Satisfactionum ex passionibus Christi & Sanctorum, qui potest per Indulgentias fidelibus applicari. Probatum ex *Clem. VI. Extravag. Unigenitus*, ubi id disertè declaratur. Ratio hujus potestatis ex infinito pretio & valore Passionis Christi qui nunquam potest exhausti; ergo semper restat nova satisfactio quæ possit per Indulgentias Christi nomine concessas in homines dispensari.

Dices, Si Passio Christi infiniti valoris possit ad Indulgentias per se sufficere, ergo irrogatur illi injuria addendo Satisfactiones Sanctorum.

Respondeo, volenti non fieri injuriam, Christo autem gloriosum est passiones superfluas Martyrum aliorumque Sanctorum suâ causâ toleratas ad pœnæ remissionem aliis prodesse, cum etiam illa ex virtute Passionis Christi suum valorem derivent.

II. Dico *secundò*, Habet Ecclesia Christi potestatem ex Thesauro illo Indulgentias fidelibus elargiendi ad tollendum reatum, non culpæ, sed pœnæ temporalis.

Probatum hæc potestas ex promissione generali Christi *Matth. 16. v. 19. Quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cælis.* Atqui unum ex vinculis quæ possunt remorari hominem à consecutione gloriæ cælestis est reatus pœnæ temporalis in hac, vel in altera vitâ persolvendæ etiam post suscepta Sacramenta, uti fusius ostendi supra Tom. I. in Controversiis Part. II. de Purgatorio. Ergo Ecclesia potest per Indulgentias illa pœnæ temporalis vincula relaxare.

Dices, Verba Christi ad summum concedunt potestatem remittendi illam pœnam viventibus *super terram*. Ergo Ecclesia excedit suam potestatem concedendo Indulgentias pro defunctis in purgatorio.

Respondeo negando antecedens: quia illis verbis non significatur eum qui absolvitur debere esse *super terram*, sed tantum illum qui actu absolvit, qualis est Christi in terris Vicarius, & alii quibus ille in concedendis Indulgentiis facultatem aliquam communicat.

III. Ad Indulgentiæ Valorem, requiritur causa rationabilis & proportionata quantitati Indulgentiæ juxta prudentem concedentis æstimationem, quæ peti non debet ex sola operis difficultate, sed etiam ex bonitate finis, qui per opus illud intenditur. Ita *Suar. de Con. Fil. Bonac. Diss. 6. q. 1. p. 1.* Ratio est, quia Pontifex hujus Thesauri non est Dominus, sed Dispensator.

IV. Cum Indulgentiæ sint gratiæ, non expirant morte concedentis: nec ante notitiam revocationis, ut notat *Sa:* & si concedantur sine temporis limitatione, censendæ sunt esse perpetuæ.

V. Possunt moribundi plures Indulgentias Plenarias ob plures titulos concessas simul lucrari, v. g. quia habent plura rosaria, vel grana, cruces, &c. quibus

de
in

eo
opia

bus sunt applicatae; vel titulo Religionis, Confraternitatis &c. modò non requirant, ut certa opera speciali necessitate applicentur. Idque fieri etiam si aliquarum non recordentur, docet *Lugo, Diana, & alii* contra *Rodrig. Trullum, &c.*

VI. Si quis saepius repetat opera praecepta v. g. eodem die saepius legat Rosarium, vel visitet Ecclesiam, probabile est toties lucrari Indulgentias concessas pro isto opere; nisi addita sit restrictio: quia favores sunt ampliandi, ita *Henriq. & Rodrig.* Sed probabilius docet *Lugo*, non posse passim praesumi illam esse concedentis voluntatem.

VII. Potest quis plures Indulgentias ad diversos fines concessas, uno & eodem opere lucrari, si opus sit aequè utile ad finem utriusque Indulgentiae, nec in eodem tempore possit iterari, v. g. hodiernum jejunium, vel Communio. Ita *Præpos. & Layman.*

VIII. Non lucratur Indulgentiam, qui omittit aliquid, quod secundum probabilem sententiam non est necessarium ad eam obtinendam, si à parte rei id quod omittitur ad valorem sit necessarium. Ratio, quia bona fides, aut communis error non supplet hic defectum, aut valorem. *Suarez, Sanch. Bonacina*, aliique: Quamvis contrarium velit esse probabile *Diana*, Part. 10. Tract. II. Ref. 34.

IX. Non impeditur effectus Indulgentiae, primò, si modicum tantum omittas v. g. ex oratione, elemosyna, aut jejunio requisito. 2. Et si in opere praestito defuerit intentio lucrandi Indulgentias, uti probabiliter docet *Bonacina, Salas, aliique*, contra *Suarezem*. 3. Et si opera, quae persolvisti v. g. jejunium, aut Sacrum fuerint aliunde ex Ecclesiae praecepto debita, uti docet *Laym.* Sed in his quando potes, tutius sequeris oppositum, ne fortè Indulgentiae valor impediatur, quamvis aliàs non parvi momenti sit spem habere probabilem obtinendae Indulgentiae.

X. Quando conceduntur Indulgentiae v. g. centum aut mille dierum, aut annorum, per hoc non designatur totidem dies aut annos auferri ex poenis Purgatorii, sed aequivalere totidem diebus aut annis Poenitentiae peragendae ex praescripto sacrorum Canonum, qualis erat poenitentia 40. dierum in pane & aqua pro eo qui perjurium sciens admisit, ut patet ex Cap. *Quicumq.* 9. q. 1. Indulgentia igitur v. g. 40. dierum, tantum tollit durationis Purgatorii quantum talis Poenitentia 40. dierum in pane & aqua; quanta verò sit illa duratio nulli, nec Pontifici notum est.

XI. Episcopi ex jure communi concedere possunt unius anni indulgentias pro die anniversario Dedicationis templi, & alio tempore ob justas causas 40. dierum, possuntque hanc potestatem alteri delegare.

XII. Non possunt tamen pro defunctis Indulgentias concedere. Quia eorum potestas in hoc restricta est ad suos subditos. *C. Quod autem de Poenit. & Remiss.* ita *Laym. de Indulg. Cap. 4.*

XIII. Hic denique bene notandum, Auctores non paucos docere, illum qui ignorat indulgentiam, nihilominus eam lucrari, si opus pro quo concessa est exequatur. Ita *Card. de Lugo de Poenit. Diss. 27. n. 8.* *Sanch. Arellus, Villalobos, Molina, Layman, Salas*, quos refert & sequitur *Diana 4. Part. Tract. 4. Refol. 24. & alibi, Leander à SS. Sacramento Tom. 1. Tract. 5. de Sacrament. Diss. 14. quest. 37.* Quod etiam probat *Moya* in Tomo postremo selectarum qua-

stionum, *Diss. 4. quest. 8. 2.* Quia Pontifex annuens Indulgentiam certo operi, non solet committere exprimere quod intentionem tanquam conditionem requirat: nec ad remissionem poenae per se necessaria est notitia & acceptatio, ut patet, inquit, ex Indulgentia Cruciatæ pro articulo mortis, & in animabus Purgatorii, quibus Indulgentia applicatur sine earum notitia. Sed quamvis hæc illorum doctrina possit esse incitamento ut bona opera frequenter exerceantur, non potest tamen de Indulgentia redere securum si alia sit mens concedentis: nam probabilitas sententiae non potest indulgentiae valorem supplere.

QUÆRES, An Indulgentia data alicui Templo expiret, si fabrica sit diruta: aut si templum ab Hæreticis occupato aliud Sacellum sub eodem titulo alibi erigatur, vel assumatur?

Respondeo ad primum, Indulgentias non expirare, si in loco fabricæ dirutæ aliud templum aedificetur. Quia moraliter censetur eadem Ecclesia: ita *Suarez, Bonacina, Layman. hic l. 5. Tr. 7. cap. 3. num. 5.* Quòd si templo Superioris auctoritate destructo, alio loco novum aedificetur sub eodem titulo ac patrono, probabile etiam est Indulgentiam pariter cum templo alio transferri, nisi praesertim ne loci Indulgentiae ab initio concessæ fuissent: ita *Suarez, Bonac. Layman, supra. S. Antoninus 1. part. 7. 19. Cap. 1. apud Dicaesium de Purg. Num. 118.*

Respondeo ad secundum, quando loco templi ab Hæreticis occupati Sacellum alibi sub eodem titulo assumitur, probabile est Indulgentias templo concessas in Sacello perseverare. Eadem enim videtur esse ratio de Sacello vicariè assumpto, & templo alibi aedificato. Quia tamen res hæc dependet ab eo, an intentio Pontificis fuerit Indulgentias illas in loco alligare, vel etiam ad alium locum extendere, consultissimum est à sua Sanctitate pro novo loco novam Indulgentiam postulare.

De Jubilao.

QUÆ de Jubilao dubia sunt breviter resolvam: quæ probabiliorum Theologorum sententiam habet autem Jubilao, ultra quamlibet Indulgentiam Plenariam, annexas multas facultates quoad abolitionem à Censuris, casibus reservatis, communitatis vota, item effectum certiorum, ob causam magis universalem, longiorem durationem ad duas hebdomadas septimanas, &c.

Probabilius videtur idem Jubilao posse bis obtineri, si quis opera praescripta bis perficiat, ut scilicet prima, & semel in secunda septimana qua durat Jubilao, ut docet *Lezana, Reginaldus, Diana, & novissimè Gobat de Jubilao Cap. 15. contra Card. Lugo & Layman.*

Non potest aliquis auctoritate propria unum in operibus pro Jubilao praescriptis commutare in aliud apertè melius: id potest Confessarius tantum quando adest impedimentum impotentiae, ut carcer, morbus, iter, navigatio, &c. nam Bullæ communitate decernunt, qui nequeunt.

Questio singularis est: Quando aliquis negligit omnia opera pro Jubilao praescripta primâ, vel secundâ hebdomadâ, sed tandem ipso ultimo die poenitentiae & poenitudine ductus, accedit ad Confessionem

nem & Communionem pro lucrando Jubilæo; an possit tunc Confessarius omnia opera quorum jam tempus effluxit v.g. jejunia commutare in alias pias actiones, eumque reddere participem Jubilæi & omnium eò pertinentium?

Respondeo probabile esse id posse fieri, ut docet Filiucius Tract. 8. Num. 268. Sanctarellus Cap. 7. Dub. 1. Diana Part. 5. Tract. 12. Resol. 26. & post illos Gobat Tract. 3. Cap. 17. Quia ille sic constitutus habet veram impotentiam intra illud tempus opera præscripta peragendi.

Hinc etiam probabiliter resolves, pro eo qui omnibus peractis, ultimâ Dominicâ Jubilæi non potest communicare, quia manè inadvertenter solvit jejunium naturale, posse per Confessarium communionem in aliud opus commutari: quamvis id neget Lugo hic num. 119.

Jejunium quod pro tribus diebus requiritur ad Jubilæum, debet observari intra eandem septimanam, sic ut probabilius sit non sufficere primâ septimanâ semel, & secundâ bis jejuna: imo nec intra eandem septimanam v.g. pro die Mercurii jejuna: die Jovis sine necessitate & auctoritate Confessarii. Nam Bullæ expressis verbis requirunt *Feriam quartam, sextam, & Sabbatum alterius ex duabus hebdomadis*. Contrariam opinionem quam tenet Bonacina, Naldus, Palaus apud Dianam, vocat falsam Lugo hic Disp. 21. Num. 205.

Qui nullam potest dare Eleëmofynam, non tenetur ejus loco aliud peragere. Sufficit eleëmofyna etiam valde modica, juxta Bullas recentiores, quæ sic habent, *Qui eleëmofynas pro arbitrio suo fecerint*. Qui exercet gratis aliquod opus misericordiarum corporalium, ut visitare & solari agros aut captivos, videtur satisfacere conditioni eleëmofynæ erogandæ: nam illa opera esse propriè eleëmofynam docet S. Thomas 2. 2. Quest. 32. Art. 3. Videtur etiam perinde esse quo tempore intra duas septimanas detur eleëmofyna, & quamvis plerumque in Bulla Jubilæi eleëmofyna ponatur ultimo loco, ille ordo non est curandus, ut docet hic Gobat Cap. 30. in fine.

Per Bullas Jubilæi ordinarias, primò, datur facultas eligendi quemlibet Confessarium: sed debet esse approbatus ab Ordinario loci: & liber à Censura Ecclesiastica. 2. Tali Confessario datur potestas absolvendi à quibuscumque censuris: sed tantum pro foro interno. Et hæc absolutio probabiliter potest dari à Sacerdote approbato cui non confiteris. Potest etiam conferri post elapsum tempus Jubilæi, quando intra Jubilæum alia opera perfecisti, sed ex oblivione, vel ex justa causa eo tempore non petisti absolutionem à censuris: vel quando ipsa absolutio ex justa causa debuit differri. Et idem valet de absolutione à casu reservato post tempus Jubilæi elapsum. Ita Filiucius, Cardinalis Lugo de Pœnit. Disp. 20. Num. 99.

Tertio, datur facultas absolvendi à Casibus Reservatis, etiam in Bulla Cœnæ: nec excipitur hæresis nisi id exprimitur.

Quarto, potestas commutandi omnia vota in alia pia opera, votis Castitatis, & Religionis dumtaxat exceptis, sic enim verba Bullæ sonare solent. Non præbent tamen potestatem in votis dispensandi. Nec commutandi vota in præjudicium alicujus tertii, quando jam sunt acceptata, *Suarez, aliique*. Per vo-

tum castitatis supra exceptum, intelligitur votum absolutum castitatis perpetuæ & perfectæ, juxta ea quæ dixi supra P. III. Tract. I. in fine de Facultatibus ordinariis quorundam Regularium.

Qui omisit lucrari Jubilæum in sua Diœcesi aut Patria, durante tempore in ea constituto, potest illud lucrari alio loco, in quo tempus præscriptum nondum effluxit: imo probabiliter in sua Patria, si ante ignoravit Jubilæum ibi publicatum fuisse, uti tradit cum aliis Diana Part. 3. Tract. 4. Resol. 151.

Quando durante Romæ Jubilæo Anni Sancti singulis 25. annis, suspendi solent extra Urbem aliæ Indulgentiæ Plenariæ, non intelligitur illa suspensio de constitutis in mortis articulo quo minus possint lucrari alias Indulgentiæ plenariæ: ita contra Layman & alios, docet cum aliis Lezana & Bonacina ex Declaratione Urbani VIII. anno 1625. Neque suspenduntur Indulgentiæ aliæ pro defunctis, etiam in Communionem generali, ut docet Cardinalis Lugo, aliique. Neque Indulgentiæ concessæ particularibus personis v. gr. Personæ Regis, aut alicujus Religiosi, ut habet Sanchez, Filiucius, Diana, Bonacina & Lugo adducens declarationem Urbani VIII. Neque concessæ ab Episcopo, aut alio quam à Pontifice, Sanchez, Diana, Bonacina, Lugo Disp. 20. Sect. 8. Neque cessant aliæ Indulgentiæ non plenariæ, ut docet Navarrus apud Zerolam, pro qua sententia refert *Pellizarius* declarationem Urbani VIII. Quia, inquit, et si postremæ Bullæ dicant, *Durante Jubilæo omnes & singulas Indulgentiæ suspendimus*, alii tamen Pontifices ante Clementem VIII. addiderunt, *plenariæ, & sequentes Bullæ dicunt se procedere, exemplo Prædecessorum*.

Propter similem causam disputatum est, an per postremum Jubilæum Anni Sancti concessa fuerit potestas, aut suspensa ea quæ datur Regularibus privilegiatis, absolvendi à casibus Pontifici reservatis. Quam quæstionem ex professo recenter tractat P. Georgius Gobat de Jubilæo Cap. 48. qui omnes particulares indulgentias, earumque vim, aut revocationem, præ cæteris accuratissimè profequitur.

De Indulgentiis Com. generalis quæstiones singulares.

I. AN quando Societas intra eandem urbem habet duas Ecclesias, Indulgentia Communionis generalis utrobique obtineri possit?

Respondent affirmativè qui hanc quæstionem tractarunt pauci, *Hautinus de purgatorio, Quintanaduenas* in Appendice Tract. 1. Gobat de Indulgentiis Cap. 25. Num. 198. inter alias plurimas rationes allegans Declarationem P. N. Muri Virellèchi Societat. Generalis.

II. An in Sacellis, Oratoriis, & Capellis Collegiorum aut Domorum Societatis possit hæc Indulgentia obtineri?

Respondet affirmativè, *Quintan. ibidem Dub. 6. pag. 272.* affirmans ita censuisse viros doctos ea de re consultos, & inter alios Jacobum Granadum, Mattheum Rodericum, Ferdinandum de Mendoza, Joannem de Pineda, &c. Quia illa sacella, capellæ, & oratoria cum principali ejusdem loci Ecclesia unam Ecclesiam constituunt, quod pluribus argumentis ibidem fufius confirmat.

III. An

de
in

eo
gia

III. An in Ecclesiis Seminariorum Societatis ubi variarum Nationum Alumni degunt, possit hæc Indulgentia validè ac licitè celebrari?

Respondet *Quintan. ibidem*, id probabilissimum videri. Quia illa sunt verè Ecclesiæ Societatis. Et quia illa Seminararia sunt simul Collegium, Domus, & habitatio Religiosorum Societatis, uti alia ejus Domicilia, quod ibidem fufius declarat: quamvis de Ecclesiâ principali res hæc certior habenda.

IV. An possit hæc Indulgentia Com. Gen. à Societate celebrari in Ecclesiâ seculari, & quid ad hoc requiratur?

Resp. ad I. affirmativè. Constat hoc ex tenore concessionis qui sic pergit: *Christi Fidelibus qui aliquam Societatis festu, vel quancumque aliam secularem Ecclesiam ubicumque existentem, unâ ex Dominicis cujuslibet mensis, &c. vifitaverint, & iis Dominicis in prædictis Ecclesiis Eucharistia Sacramentum sumperint, &c.*

Ad secundum, pro Ecclesiâ seculari in particulari deligenda, requiritur designatio Superioris principalis Societatis istius loci ubi Ecclesiâ secularis deligitur, & consensus Ordinarii &c. uti exprimitur in hac Concessionis clausula: *Et quoad Ecclesias seculares de licentia Ordinariorum locorum, illarumque Rectorum consensus agitur &c.* Circa hæc plurima in particulari fufè eluciat *Quintan. supra, Appendix Dub. 7. & 8. pag. 277. &c.*

CAPUT VII.

Indulgentiæ quædam Missionibus propria.

NOra, Utriquis gaudeat privilegiis Missionarii, requiritur ut legitimo Superiori Missionis titulo destinetur ad terras infidelium, vel hæreticorum: non sufficit autem ut quovis modo in terris illis Pastoris aut Sacerdotis munus exerceat. Praxis hic habet ut Sacerdotes idonei, qui è Belgio v.g. in Hiberniam transeunt, pro quibusdam Missionariorum facultatibus ad Intermittium recurrant.

Primo itaque, Missionarii Regulares profecturi non tantum ad infideles, sed etiam ad partes hæreticorum v.g. in Hiberniam, Angliam, aut Hollandiam, lucrantur Plenariam omnium peccatorum Indulgentiam quando per celebrationem Missæ, aut sacram Synaxim itineri primò se accingunt: & iterum quando ad Missionis suæ locum pervenerunt. Concessit Paulus V. in Bulla edita anno 1606. §. 12.

II. Possunt iidem Missionarii post Concionem suis Auditoribus concedere Indulgentias 18. annorum & dierum 221. Item per Quadragesimam Feriâ 2. 4. & 6. largiri Indulgentias 136. annorum; uti patet ex Bullis Gregorii IX. Alexandri IV. Nicolai IV. quæ citantur in Comp. Minorum de Indulg. fol. 242.

III. Habent etiam plurimi Indulgentiam Altaris privilegiati, id est, ut quoties legunt Missam pro defunctis, toties liberent unam animam è purgatorio: uti variis concessit Urbanus VIII. & pro suis sapius obtinuit, & obtinet Præpositus Generalis Societatis.

IV. Possunt concedere singulis quos ad fidem converterunt, præmissâ Sacramentali confessione, Indulgentiam plenariam. Idem Urbanus VIII.

V. Regulares in Missionibus possunt fidelibus communicare, & publicare easdem Indulgentias quas

habent in partibus Catholicorum. Ita expresse declaravit Urbanus VIII. in Bulla, *Salvatoris*, data pro Clero & Religiosis Missionariis in fœderatis Belgii Provinciis die 5. Maji 1626. Et postea confirmata ab Alexandro VII. per suum Breve 20. Septembris 1656. ubi sic habetur §. 17. *Quoad publicationem Indulgentiarum, poterunt Regulares & Patres Societatis illas publicare quæ Ordines & Societas habet, & hæcenus habuit subsequerarum, &c.*

VI. Possunt etiam concedere Indulgentias Confraternitatum, & easdem in Missionibus institueri; uti in eadem Bulla declaratur §. 18. his verbis: *Quoad institutionem Confraternitatum & Sodalitatum permittet Vicarius Regularibus, & Patribus Societatis, illa quæ à Sede Apostolica approbata, & ab Ordinibus assignate sunt: ita tamen ut nemo astringatur, & tenetur ad particulares Confessarios, vel ad Sacramenta ad illa Ordine solum percipienda.*

VII. Refertur concessio Urbani VIII. anno 1626. facta Missionarii Ordinis Minorum, ut possint per Hiberniam concedere omnibus existentibus in gratia plenariam Indulgentiam in omnibus Festis primæ, & secundæ Classis, & in mortis articulo, modò sermè in anno plenariam vite suæ confessionem instituerint. Hanc si durat participant Patres Prædicatores & alii quibus competit privilegiorum communicatio, nisi specialis restrictio accesserit.

VIII. Concessum est insuper Missionariis Societatis in Anglia, Hibernia, & Scotia anno 1580. 2. Aprilis, ut omnes Catholici pro prima vice quæ faciam Eucharistiam de eorum manibus acceperint, lucrarentur Indulgentiam plenariam.

Item, semel singulis mensibus in Templo, aut Scello Patrum Societatis Die Dominicâ ab ipsis designanda communicando, omnibus Christi fidelibus conceduntur Indulgentiæ plenariæ pro vivis, aut defunctis, sic ut possint animam à purgatorio liberare, vel sibi plenariam Indulgentiam lucrari. Erant Indulgentia singulis septenniis à Sede Apostolica renovari solet. Quando Societas habet duas Ecclesias intra eandem Urbem posse hanc Indulgentiam utrobique obtineri, cum *Hantino*, & *Quintanaduenâ*, existimat & deducit *GOBAT* de Indulgentiis Cap. 27. Num. 39. uti supra dictum pag. 173.

IX. Omnes Christi fideles verè Penitentes, & confessi, aut propositum habentes confitendi temporibus à Jure constitutis, qui vifitaverint Ecclesiam, & alia pia loca Societatis in diebus Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniæ, Corporis Christi, nec aut diebus Veneris & Dominicis totius anni, ac Quadragesimalibus usque ad octavam Paschæ, & imbi semel Pater & Ave recitaverint, & Verbum Dei, si illis prædicetur, devotè audierint, septem annos & totidem quadragenas de injunctis eis Penitentibus consequentur. Paulus III. in Compend. Privil. Soc. §. 24.

In Festo autem Circumcisionis quemcumque locum ad hoc designatum, ubi aliqui Societatis habitaverint, vifitantes, & quinquies Pater & Ave recitantes pro Ecclesiæ exaltatione, &c. conceditur Indulgentia plenaria in forma Jubilæi à Gregorio XIII. ibidem pag. 188. & à Paulo III. pag. 49.

Gregorius XV. in Bulla quæ incipit, *Pietatis*, concedit Societati ubi vis locorum pro docentibus, discipulis, & promoventibus in Catechismis doctri-

nam Christianam, Plenariam Indulgentiam semel in anno Die Festo ab Ordinario designando, in loco ubi doctrina Christiana traditur, ritè confessis & S. Eucharistia refectis. Item, Indulgentiam plenariam in mortis articulo, corde contrito saltem nomen Jesu invocando. Item, fumentibus SS. Eucharistiam singulis mensibus Indulgentiam 7. annorum & totidem quadragenas. Qui verò curabunt ut alii pueri, famuli &c. ad Catechesim accedant, ducentos dies Indulg. lucrantur. Et qui in diebus stationum Urbis Catechesim docuerint, aut discant, lucrantur Indulgentias stationum; quibus & alia in citata Bulla adjiciuntur.

Paucas pro noticia Fidelium Indulgentias, easque ex certioribus recensui, quas tamen omnes decretis Apostolicis conformari cupio. De cetero Curatores animarum tam seculares, quam Regulares in Missionibus plures habent Indulgentias suo vel Ordini, vel Ecclesie attributas prout eas à Sede Apostolica obtulerunt.

NOTA.

UT securius & majori cum noticia tam in prædictis, quam in reliquo Indulgentiarum omnium usu procedatur, commodum sane singulare me facturum arbitror, hic inferendo ex Romano exemplari postremum Sacre Congregationis Decretum à Romano Pontifice moderno probatum, & mandatum inviolatè servari anno 1678. ex quo authenticè, & in particulari colligi poterit, quænam Indulgentiæ sint abrogatæ, aut reprobatæ, & inde veræ, & prorogate facilius discerni; in quo passim plurimi dubiis maxime implicantur.

DECRETUM

De Indulgentiis recentè editum anno 1678.

Delato sapius fuisse ad Sacram Congregationem Indulgentiis, Sacrisque Reliquiis præpositam, Indulgentia quadam conficta, & omnino falsa, quæ per diversas Urbis Christiani partes circumferuntur: alia verò examinanda, quæ adhibito studio inventa sunt vel Apocrypha, vel à Romanis Pontificibus revocata, vel nulla, quod datum iis tempus præterisset: quarum quidem plurimæ, cum non facilem cognitionem habeant Christi fideles, harum verum minus periculis fallunt; qui spe Indulgentiæ, Remissionisque peccatorum suorum consequenda frustrantur. Quam obrem eadem Sacra Congregatio vehementer sapiens huic malo magis indices serpenti occurrere, Animarum profectui & Indulgentiarum dignitati consilium, plures illarum singulari diligentia colligi, & in Indices referri curavit.

Tales imprimis sunt illæ, ut asserunt, concessæ à Joanne II. & Sixto IV. recitantibus Orationem charitatis Jesu Christi Domini nostri, Precor te, piissime Domine, &c. Ab Urbano II. Ecclesie Sanctæ Mariæ, ut vulgo dici solet, Compagnola, & Sanctæ Victoriæ, ab Eugenio III. Revelationi de plaga in humero Jesu Christi factæ S. Bernardo, ab Innocentio III. Archi-Confraternitati, & Ordini Redemptoris, à Bonifacio IX. visitantibus Capellam Sancti Nicolai de Tolentino in ejus Festo. A Joanne XXII.

osculantibus mensuram plantæ pedis Beatæ Mariæ Virginis. Ab Alexandro VI. imagini Beatæ Mariæ, vulgo dictæ Lagherti, A Leone X. gestantibus Funiculum Sancti Francisci, primum in Urbe impressæ, deinde Mediolani anno 1663. suas tamen habent (& veras Confratres Archi-Confraternitatis Cordigerorum Sancti Francisci) recitantibus salutationem Angelicam ad pulsus horologii, & imagini conceptionis Mariæ Virginis Immaculatæ in circulo depictæ ejus pedibus luna subjecta est, A Pio IV. vel Pio V. Principi Senarum, A Clemente VIII. dicentibus Orationem, ô Magnum Mysterium, & Ecclesie Sanctæ Mariæ, quam vocant, Montis Serrati, Avennione impressæ, cum aliis pro Animabus Christi Fidelium defunctorum, impressæ Martii 20. Julii 1606. A Paulo V. cantantibus hymnum, te Matrem Dei laudamus, te Mariam Virg. confitemur &c. Vel si die Sabbati intererint cum idem canitur: Et Coronis, Rosariis, imaginibus & numismatibus, quæ Medallias appellant, ab eo benedictis, Federico Cardinali Borromæo supplicante Anno 1611. dum Ecclesia Romæ in honorem Sancti Caroli edificaretur: & ab eodem Paulo & Gregorio XV. dicentibus, Si lodato il Santissimo Sacramento, Laus Sanctissimo Sacramento. Ab Urbano VIII. in honorem ejusdem Sacramenti, precibus Cardinalis Magalotti: & Sacerdotibus, celebratâ Missâ, dicentibus, Ave Filia Dei Patris, Ave Mater Dei Filii &c. A Clemente X. recitantibus mane, meridie, ac vespere consuetam Antiphonam, Angelus Domini, &c. & in fine, Deo gratias & Mariæ: Ac demum alia à nonnullis Romanis Pontificibus tributæ, ut ajunt, Coronæ Mysteriorum Passionis Domini nostri Jesu Christi prece Magni Ducis Etruriæ.

Talis Indulgentia Sodalitatis Sancti Nicolai, quæ, repetitâ quinque Oratione Dominicâ, & Salutatione Angelica, unam liberari animam quolibet die à Purgatorii penis affirmant. Tales alia Perusii Confraternitatis Sanctorum Sebastiani, & Rochi, & Romæ Societatis Sancti Bernardi ad columnam Trajani: tales demum alia Crucesignatorum Sancti Eustorgii Mediolani, Arimini, & Bononiæ.

Ejus generis sunt & illæ concessæ, ut ajunt, Capellæ Rosarii in Ecclesia Sancti Antonii de Rovigo, seu Rodigii, vel Ecclesie Sanctissimæ Trinitatis Bergomi, aut Sancti Petri Montis Todoni in die Inventionis Sanctissimæ Crucis: vel gestantibus funiculum Sancti Francisci de Paula: vel celebrantibus Missas Sancti Augustini, aut alias quinque in honorem quinque festivitatum Beatæ Virginis, vel recitantibus Officium Sanctæ Franciscæ Romanæ, aut Antiphonam, ô Passio magna &c. in memoriam Passionis Jesu, aut Rosarium S. Annæ (quod congregatio Sacrorum Rituum non probat) aut orationem, quæ impressa cum imagine S. Annæ circumferri solet, Ave Gratia plena, &c. (quæ Oratio prohibetur) aut Officium Conceptionis Beatæ Virginis Immaculatæ, quod asserunt à Paulo V. probatum fuisse, aut orationem, Deus, qui nobis in Sancta Syn-done, &c. (excipitur Indulgentia centum dierum anno 1671. concessa precibus Ducissæ Sabaudia ad annos 25. cunctis in illius ditone degentibus) aut aliam, Ave Filia Dei, &c. post communionem recitandam, vel aliquo conspicuo signo venerantibus SS. Eucharistia Sacramenti Nomen; Indulgentiæ

de in

eo gia

tiarum rursus 80000. annorum veteri de Tabula exscriptæ, quam in Basilica Lateranensi asservari affirmant, pro dicentibus Orationem illam verè piam. Deus qui pro Redemptione mundi, &c. Tum quæ impressæ fuerunt Papæ anno 1670. sub hoc titulo, sommario delle Indulgentie concesse della Sanità di nostro Sig. Papa Leone X. all' Imagine della concezione della gloriosa Virgine Maria, vel Pisauri sub nomine B. Joannæ, anno 1608. evulgatæ, vel Barlettæ, seu Baruli à recitantibus quasdam, non sane malas Orationes, lucranda, vel Parmæ à visitantibus per quadragesimæ dies Ecclesiæ Tertii Ordinis S. Francisci, vel Pistorii, & Rastallæ à recitantibus Orationem, Ave Sanctissima Maria, Mater Dei Regina Cœli, &c. Et aliæ in peculiari libro impresso descriptæ, quibus frui dicunt devotos Seraphicos, & Benefactores.

His annumerandæ sunt, quæ Crucibus Caravacensibus tributæ dicuntur, vel Coronæ seu Stellario Conceptionis Virginis Immaculatæ, quod ex duodecim globulis præcariis constat, vel granis, crucibus, & Coronis Aloysii ab Ascensione Hispanæ Monialis Ordinis S. Claræ, vel mensuræ altitudinis Jesu Christi Domini nostri, vel imagini, aut mensuræ vulneris lateri ejus inflicti, vel orationi, ut ajunt, in sepulchro Domini nostri repertæ, & Indulgentiæ, ut ajunt, innixæ revelationi factæ Sanctis Brigittæ, Mechtildi, & Elisabeth, vel Beatæ Joannæ de Cruce, & concessæ, ut asserunt, grans, quæ aliquod ex tribus grans tetigerint extantibus penes Romanum Pontificem, Hispaniarum Regem, & Ministrum Generalem Fratrum Minorum Observantiæ S. Francisci.

Omnes verò, & singulas jam dictas Indulgentias Sacra Congregatio partim esse confictas, & plane falsas declarat, partim apocryphas, vel ex alio capite nullas, quæ nemini suffragari possunt; easque in futurum ullo loco, ut veras publicari, & lucrandas Christi fidelibus proponi vetat; foliaque, & libros, ubi sic proponuntur, seu asseruntur, omnino præcipit aboleri, nisi prædictæ Indulgentia fuerint diligenter expunctæ; nec ideo tamen vult alias, quas hoc decretum non continet, pro veris, & legitimis, taciteque probatis haberi.

Ac demum omnes Indulgentias concessas ante Decretum Clementis VIII. latum die 9. Januarii 1597. Coronis, grans, seu calculis, crucibus, & imaginibus Sacris, vel ante breve Pauli V. quod incipit, Romanus Pontifex &c. editum 23. Maji 1606. personis Regularibus quarumcumque Religionum, & Ordinum, etiam Mendicantium, vel ante constitutionem 115. Clementis VIII. cujus initium, Quæcumque &c. & 68. Pauli V. incipientem, Quæ salubriter, &c. habitas per aggregationem, vel aliam communicationem ab Archi-Confraternitate ulla, Ordine, Congregatione, Societate etiam Jesu, Capitulo, vel Cœtu quocumque, vel ab eorum Officialibus, Superioribus, aliisque personis, vel persona etiam si eorum, vel ejus mentio specialis & individua faciendæ esset, nisi fuerint deinde Romani Pontificis auctoritate innovatæ, aut confirmatæ, nullius esse roboris, & momenti pariter declarat.

Porro Summa Indulgentiarum pro Congregationibus Doctrinæ Christianæ, Confraternitatibus Sanctissimæ Trinitatis, & Redemptionis captivorum, nominis Dei, Rosarii B. Mariæ de mercede captivorum, Mariæ de Monte Carmelo, Cincturæ S. Augu-

stini & S. Monicæ, nisi ab eadem Congregatione recognita, non permittuntur.

Indulgentias verò Stationum Urbis, quæ à Romanis Pontificibus singulari quodam beneficio vel communicata sunt, vel communicantur interdum aliquibus locis, ordinibus, aut personis, diebus tantum stationum, in Missali Romano descriptis suffragari posse declarat: semel autem dumtaxat in die Penitentiæ Indulgentiam in certos dies Ecclesiam visitantibus concessam, vel aliud pium opus peragentibus lucriferi.

De quibus relatione facta per Secretarium ad Sanctissimam Sanctitatis suæ probavit, & inviolatè servari iussit. Datum Romæ 7. Martii 1678. Aloysius Cardinalis Homodeus. Loco † Sigilli, Michael Angelus Lucius Secretarius.

Die 12. mensis Martii 1678. supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad varias Curias in campo Floræ, ac aliis locis solitis, & consuetis Urbis per me Roebum de Stephanis SS. Domini nostri Papa Cap. Laurentius Segnus Magister Curforum.

Annotatio ad præcedentia.

Hic accuratè observandum, *Primo*, cujus Temporis, Locis, aut Personarum, Indulgentiæ sint abrogatæ, ne aliæ quæ apparere possint illis similes, pro revocatis accipiantur. *Secundo*, observandam clausulam exceptivam, quæ circa finem adduntur: *Nisi fuerint deinde Pontificis Romani auctoritate innovatæ, aut confirmatæ*: Item: *Nisi ab eadem Congregatione recognita non permittuntur*. Possent enim ex illis quædam à sancta Sede denuò confirmatæ, aut tunc cognitatæ, suum valorem, & robur obtinuisse.

Edita est pridem Bulla à Sixto V. anno 1606. revocans Indulgentias Regularibus pro ipsis concessas, & novas earum loco substituit, quæ accuratè refert, & explicat P. Matthæus de Moya in selectarum Quæstionum parte altera recentiori, Diss. 4. Quibus Plura si quis scire velit de hoc Auctore, virtute prædæ & doctrina celebri, & Serenissimæ Hispaniarum Regiæ Mariæ Annæ à sacris Confessionibus, considerare poterit recentem Tractatum à Daniele Campredo diligenter elaboratum.

CAPUT VIII.

Praxis & forma Hæreticos Ecclesie Catholice reconciliandi.

Primò, Si hæreticus, qui cupit reconciliari Ecclesie, habeat justam causam dubitandi, an hæreticus inter hæreticos validè baptizatus, debet ante baptismum illi sub conditione conferri, cum hoc forma, Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris &c.

Secundò, Si Sacerdos, qui hæreticum reducit, non habeat facultatem extraordinariam, quæ requiritur absolvendum ab hæresi, debet cum remittere ad Episcopum, vel alium qui tale privilegium habet, ut ab hæresi, & excommunicatione illi adjuncta absolvat.

Tertiò, Debet instrui in punctis fidei, præsertim contentis in Symbolo Apostolorum, & in præcipuis Articulis, in quibus antea dissidebat ab Ecclesia Romana: quos invenies explicatos supra Tom. I. in Parte II. controversiarum fidei.

Quartò, Ante Confessionem Sacramentalem debet ab eo exigi Hæreticis abjuratio, nuncupando professionem Catholicæ fidei juxta formulam in Tridentino præscriptam, quam pro Confessarii comodo in hujus cap. sine subjiciemus.

Si is, qui reconciliatur, fuerit tantum occultè hæreticus, sufficit dictam fidei Professionem aut æquivalentem occultè præstare, cum vera contritione de sua hæresi, & firmo proposito non relabendi, ita Thom. à Jesu de Convers. Gent. l. 8. pag. 2. Quòd si fuerit publicè hæreticus, requiritur abjuratio publica, v. g. præsentè aliquo populi cœtu in sacro, aut Concone: nisi tamen gravis damni periculum à publica abjuracione excuset.

Quintò, Debet instrui de modo examinandi conscientiam in ordine ad Confessionem generalem suorum peccatorum, quod commodè fiet proponendo ipsi præcepta Decalogi, ut à nobis inferius explicata, aut in alia forma breviori. Ut verò exponat admiffa contra præcepta Ecclesiæ, ut est omiffio Sacri, jejunii &c. sufficit explicare spatium temporis, quo in hæresi versatus fuit, ex hoc enim illa satis intelliguntur. Hæc autem Confessio fieri debet, & Pœnitentiæ idonea injungi, antequam ad sacram Communionem admittatur.

Sextò, prius absolvi debet à vinculo excommunicationis, quam per Hæresim incurrit, quam ipsi conferatur absolutio peccatorum. Excommunicatio enim impedimentum est absolutiois Sacramentalis ab hæresi, & cæteris peccatis.

Postremò, Post absolutioem ab excommunicatione, hæresi, & peccatis, admonendus est (nisi prudentia aliud dicter) manere irregularitatem, & incapacem esse ad Ordines sacros, & beneficia Ecclesiastica, nisi accedat dispensatio Pontificis, vel alterius cui ille dispensandi potestatem commisit.

Potest denique Confessarius, si habeat Missionarii privilegium, hæretico sic converso in prima Communionem pro majori animæ solatio Plenariam peccatorum Indulgentiam largiri, ut supra notatum est.

Forma Professionis Fidei pro illis aliisque ex Tridentino, & Bulla Pii IV.

Ego N.N. firmâ Fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet.

Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, &c. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram Scripturam juxta eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto: nec eam unquam nisi juxta unanimes consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè, & propriè Sacramenta novæ Legis à Jesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis, necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiâ, Extremam Unionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ. P. Ardek. Tom. II.

lice Ritus in supradictorum omnium Sacramentorum administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de justificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro vivis & defunctis: atque in sanctissimo Eucharistia Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem unâ cum anima, & divinitate Domini nostri Jesu Christi, fierique conversionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem: quam Conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constantè teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari: Similiter & Sanctos unâ cum Christo regnantes venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre; atque eorum Reliquias esse venerandas: Firmissimè assero Imagines Christi, ac Deparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco: Romanoque Pontifici B. Petri Apostolorum Principis Successori, ac Jesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac juro: Cætera item à Sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à sacro-sancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor: simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & rejectas, ego pariter damno, & anathematizo. Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in præsentem spondet profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, inviolatam utque ad extremum vitæ spiritum constantissimè (Deo adjuvante) retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum, Ego idem N.N. spondeo, voveo, ac juro. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Praxis disponendi ad actus in Contritione perfecta requisitos.

I. Considera N. lerid, & cum intimo animi sensu, ac graviter offendisse & toties offendisse infinitam Dei majestatem, tuum Creatorem, Redemptorem, & Judicem supremum, qui eodem momento quo peccabas poterat te detrudere ad æterna inferorum supplicia, in quibus hæc ipsa horâ, & per infinita annorum millia sine spe veniæ ardere debuisses; ut alii innumeri, *Anima qua peccaveris ipsa morietur.*

II. Ex altera parte expendè, Paternam Dei Misericordiam, Bonitatem, & Benignitatem infinitam, qui te tanquam Filium prodigum, expansis in Cruce brachiis, ad Pœnitentiâ adducit, & inclinato Capite ad osculum æternæ pacis, & amoris admittit, di-

de
in

eo
gia

tit, dicens, *Nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat.* Quis Rex aut Princeps subditum & mancipium suum laetæ majestatis reum tam benignè absolvet, & ad suam aulam & gratiam admitteret? O Pater misericordiarum! O Deus totius consolationis mea.

Actus brevis Contritionis perfectæ cum spe veniæ, proposito emendationis &c.

Domine Jesu Christe, Creator & Salvator meus, **D**i. Doleo medullitus ex toto corde, & ex tota anima mea, quod ego ingratus toties offenderim, & tam graviter offenderim infinitam majestatem, & amabilissimam bonitatem tuam? & ideo doleo vel maxime, quia Tibi Deus meus peccando displicui, quem propter te ipsum & tuam infinitam bonitatem & excellentiam super omnia diligo & amo, & amplius amare desidero in æternum. 2. Proinde firmiter statuo ac propono, me non amplius Te offensurum, sed omnes peccandi occasiones pro viribus devitaturum: me insuper de noxis meis ritè confessurum, & Pœnitentiam, quæcumque injuncta fuerit, expleturum. 3. Ut verò nunc animo contrito & humili peccatorum meorum veniam suppliciter efflagito, ita firmiter spero ac confido, ab infinita bonitate tua, per merita sanctissimæ Passionis, Sanguinis, ac Mortis tuæ, ea mihi remittenda: præstandam etiam gratiam quâ vitam meam emen-

dem, & in sanctissimo servitio tuo usque in finem perseverem.

Forma integra Absolutionis, ut est in Rituali Romano expressa.

Miserere tui omnipotens Deus, & dimittis peccatis tuis perducas te ad vitam æternam, Amen. Deinde elevata manu pergit: Indulgentiam, absolutionem, & remissionem peccatorum tuorum tribuisti omnipotens, & misericors Dominus, Amen.

Dominus noster Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo, excommunicationis, suspensionis (*suspensionis circa laicos committitur*) & interdicti, in quantum possum, & tu interges: Deinde ego te absolvo à peccatis tuis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Passio Domini nostri Jesu Christi, merita B. Virginis, & omnium Sanctorum, quidquid boni feceris, de mali sustinueris; sit tibi in remedium peccatorum, augmentum gratiæ, & premium æternæ vitæ, Amen.

NOTA: In absolutione Hæretici in foro interno, quædi solere: Ab omni vinculo excommunicationis, quæ per Hæresim incurristi, & restituo te Sacramento Ecclesiæ, & Communioni Fidelium.

PRAXIS varia ad facilem Confessarii directionem: item, Remedia & Documenta Pœnitenti suggerenda contra singulas Peccatorum species, traditur infra Tractatu 6. in fine.

TRACTATUS QUARTUS DE SACRAMENTIS RELIQUIS ET CENSURIS.

SUMMOLA materia. Præter singula Sacramenta, quæ suo ordine sequuntur, cum Quæstionibus singularibus, & Modernis, Ad Sacramentum Eucharistiæ in fine apponitur de Missæ Sacrificio, & Singularibus pertinentibus. Item, De Horis Canonicis, cum Rubricarum Romanarum in Horis ac Missæ notitia singulari, & Sacramentum Ordinis, Irregularitates, censura, &c. Ad Sacramentum Matrimonii Praxis Dispensationum, etiam in Pœnitentiaria Romana. De Censuris singulis in particulari &c.

DE BAPTISMO,

CAPUT I.

Controversiæ de Baptismo cum Hæreticis Anabaptistis traduntur supra Tomo I. pag. 83. De aliis singulis circa Baptismum erroribus agitur Tomo I. pag. 146.

De Baptismi prima Institutione, de tempore quo cœpit obligare, de Baptismo per Martyrium, & cæteris ad verum Martyrium pertinentibus traduntur supra pag. 61. De Circumcisione veteris Testamenti an fuerit verum Sacramentum, & Baptismo æquivalens, resolvitur supra Tom. II. Part. I. pag. 59.

CAPUT II.

Ad Baptismi Sacramentum singulariter, & præsertim pertinentia.

§. I.

De ejus materia, forma, & unitate.

Baptismus definitur in Catechismo Tridentino Part. 2. Cap. 2. Sacramentum regenerationis per aquam in verbo. Proprium enim Baptismi est homini primam gratiam, & vitam spiritualem conferre, ut qui nascitur filius iræ & mortis per peccatum originale, incipiat per Baptismi gratiam renasci in sortem, & adoptionem filiorum Dei, juxta illam Christi sententiam Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* Præceptum tamen Baptismi suscipiendi omnibus commune non nisi post Resurrectionem suam evulgavit Matth. ult. *Euntes docete omnes gentes, baptizate*